

Pvm 29.11.2020	Rakenteen tarkistus Pvm 29.11.2010	Muodollinen tarkistus Pvm 29.11.2010	Suunnitelman hyväksyntä Pvm 29.11.2010	Hyväksytty toisen asteen koulutuslautakunnan suomenkielisessä jaostossa Pvm 9.12.2010
Laatija Kari Filpus	Osastonjohtaja Christer Burman	Kehittämispäällikkö Hillevi Kivelä	Koulutusalojohtaja Johan Lindman	Sihteeri Sirku Salonen

VAASAN AMMATTIOPISTO
Opetussuunnitelman tutkinto-
kohtainen osa
2010

KULTTUURIALA

AUDIOVISUAALISEN VIESTINNÄN PERUSTUTKINTO
MEDIA-ASSISTENTTI

Opetussuunnitelmaan liittyvät tiedot	Pvm, diaarinumero tai pykälä
OPH:n määräys	10.3.2010, 32/011/2010
Hyväksytty koulutuslautakunnan jaostossa	9.12.2010, § 35
Astuu voimaan	1.8.2010
Milloin opintonsa aloittaneita koskee	1.8.2010
Korvaa opetussuunnitelman, joka on hyväksytty koulutuslautakunnan jaostossa	-
Näyttösuunnitelmat hyväksytty ammat-tiosaamisen näyttötoimikunnassa	23.11.2010, § 24

SISÄLLYSLUETTELO

TUTKINNON TOTEUTTAMISSUUNNITELMA	2
TUTKINNON TAVOITTEET	2
TUTKINNON MUODOSTUMINEN	3
Ammatilliset tutkinnon osat	3
Ammattitaitoa täydentävät tutkinnon osat	4
Vapaasti valittavat tutkinnon osat	4
Ammatillista osaamista yksilöllisesti syventävät tutkinnon osat	4
ORIENTAATIO-OPINNOT	4
OPINTO-OHJAUS	5
TYÖSSÄOPPIMINEN	5
YRITTÄJYYS	5
OPINNÄYTE	6
OPINTOPOLUT	6
AMMATTIOSAAMISEN NÄYTÖT	7
Tutkinnon näyttösuunnitelma	7
Audiovisuaalinen tuotanto 30 ov	7
Video- ja elokuvatuotanto 20 ov	7
Uusi mediatuotanto 10 ov	8
Valokuvauspalvelut 10 ov	8
LUKUSUUNNITELMAT	8
Lukusuunnitelma	9
OPINNOT	11
AMMATILLISET TUTKINNON OSAT	12
Kaikille pakolliset tutkinnon osat	12
Audiovisuaalinen tuotanto 30 ov	12
Lyhytelokuva, 8 ov	15
Web-tuote, 5 ov	16
Painotuote, 10 ov	17
Valokuvaus, 7 ov	18
Video- ja elokuvatuotanto 20 ov	19
Esituotanto ja tuotanto, 13 ov	22
Jälkituotanto, 7 ov	22
Graafinen tuotanto 20 ov	23
Uusi mediatuotanto 10 ov	28
Valokuvauspalvelut 10 ov	32
AMMATTITAITOA TÄYDENTÄVÄT TUTKINNON OSAT	35
Ammattitaitoa täydentävät pakolliset tutkinnon osat	35
Äidinkieli, suomi, 4 ov	35
Äidinkieli, suomi toisena kielenä, 4 ov	39
Toinen kotimainen kieli, ruotsi, 1 ov	41
Vieras kieli, a-kieli, 2 ov	43
Matematiikka, 3 ov	45
Fysiikka ja kemia, 2 ov	49
Yhteiskunta-, yritys- ja työelämä-tieto, 1 ov	53
Liikunta, 1 ov	55
Terveystieto, 1 ov	57
Taide ja kulttuuri, 1 ov	59
Ammattitaitoa täydentävät valinnaiset tutkinnon osat	61
Vapaasti valittavat tutkinnon osat	61
Ammatillista osaamista yksilöllisesti syventävät tutkinnon osat	61

TUTKINNON TOTEUTTAMISSUUNNITELMA

TUTKINNON TAVOITTEET

Audiovisuaalisen viestinnän perustutkinnon suorittaneella on monipuoliset valmiudet toimia audiovisuaalisella alalla, joka sisältää useita erityyppisiä työnkuvia. Audiovisuaalisen alan tehtävissä hänen on osattava toimia sekä itsenäisesti että osana tuotantoryhmää ja hahmotettava oma työnsä osana laajempaa tehtäväkokonaisuutta. Hänen on tunnettava tyypillinen audiovisuaalisen alan työprosessi sisältäen esituotantoon, tuotantoon ja jälkituotantoon liittyvät työvaiheet ja osattava toimia assistenttitason työtehtävissä ammatillisen suuntautumisensa mukaisesti.

Audiovisuaalisen viestinnän ala edellyttää opiskelijalta sitoutumista, itseohjautuvuutta, omaaloitteisuutta ja orientoituneisuutta alalle. Audiovisuaalisen viestinnän perustutkinnon suoritettuaan hän on moniosaaja, joka laajan viestintäalan tuntemuksensa ja teknisen osaamisensa ansiosta kykenee työelämässä hankkimaan myös joidenkin toimialojen edellyttämää erikoisosaamista. Häneltä edellytetään teknisen tietotaidon ohella esteettistä ja kulttuurista peruskemystä. Teknisen, esteettisen ja sisällöllisen osaamisen merkitystä ei usein voida työtehtävissä eriyttää toisistaan. Audiovisuaalisen alan moniosaajan tulee myös olla mediakriittinen ja ymmärtää alan eettisiä erityiskysymyksiä.

Audiovisuaalisen viestinnän perustutkinnon suorittanut käyttäytyy asiallisesti, noudattaa työaikoja, kunnioittaa tekijänoikeuksia, on sosiaalisesti aktiivinen ja suhtautuu työhönsä ahkeruudella. Hänellä on rohkeutta kommunikoida niin omalla äidinkielellään kuin englanniksi. Hän osaa asennoitua positiivisesti myös poikkeaviin työaikoihin. Hän osaa arvioida oman työnsä teknistä ja esteettistä laatua ja työskentelee kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti. Tuotannon taloudellisten arvojen ja asiakkaiden tarpeiden ymmärtäminen sekä erilaisten toimintakulttuurien ymmärtäminen on oleellinen osa tutkinnon suorittaneen osaamista. Perustutkinnon suorittanut hallitsee myös asiakaslähtöisten tuotantojen toimintaperiaatteet ja työelämän edellyttämät viestintätaidot.

Tietotekniikka ja työvälineiden ohjelmistopohjaisuus ovat olennainen osa audiovisuaalisen viestinnän työtä. Toisaalta työ voi olla myös fyysisesti vaativaa esimerkiksi tapahtumatuotannon toimenkuvissa. Tutkinnon suorittanut hallitsee teknisesti tällä hetkellä alalla käytössä olevat työkalut, kykenee seuraamaan alan muutoksia ja on valmis päivittämään osaamistaan alan kehityksen mukaan. Ryhmätyöskentely ja sähköiset työympäristöt yhdessä edellyttävät taitoa dokumentoida ymmärrettävästi työvaiheita ja niiden tuloksia.

Perustutkinnon tavoitteissa korostuu alan yhteinen audiovisuaalinen tuotanto, joka laajana tutkinnon osana varmistaa alan yhteisen osaamisen ja tekniset perusvalmiudet hankkittavaa ammattitaitoa monilta eri viestinnän toimialoilta. Audiovisuaalisen viestinnän laajuuden ja monipuolisuuden takia on vaikea nimetä kattavasti kaikkia alan työnimikkeitä, mutta tyypillisiä työelämässä käytettyjä alan assistenttitason ammattinimikkeitä ovat kamera-assistentti, ääniassistentti, valoassistentti, fotoassistentti ja AD-assistentti. Laaja valinnaisten opintojen osuus mahdollistaa erilaisten suuntautumisvaihtoehtojen toteuttamisen seutukunnan työelämätarpeiden mukaisesti.

Kansainvälisten audiovisuaalisten tuotantojen lisääntyessä kielitaidolliset vaatimukset ovat entistä haasteellisempia. Varsinkin englannin merkitys ammattikielenä kasvaa, kun monikansallisissa ja -kulttuurisissa työryhmissä ja tuotannoissa täytyy kyetä kommunikoimaan ymmärrettävästi ja ammattitermistöä käyttäen. Myös tietoverkkojen vahva asema osana työtehtäviä ja ammattikuvaa lisää kielitaidollisia tarpeita.

Lisäksi ammatillisessa peruskoulutuksessa tulee tukea opiskelijoiden kehitystä hyväksi ja tasapainoisiksi ihmisiksi ja yhteiskunnan jäseniksi sekä antaa opiskelijoille jatko-opintojen, harrastusten sekä persoonallisuuden monipuolisen kehittämisen kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja sekä tukea elinikäistä oppimista (L630/98 5 §).

TUTKINNON MUODOSTUMINEN

Perustutkinto muodostuu ammatillisista tutkinnon osista, jotka ovat pakollisia tai valinnaisia. Lisäksi tutkintoon sisältyy pakollisia ja valinnaisia ammattitaitoa täydentäviä tutkinnon osia sekä vapaasti valittavia tutkinnon osia. Lisäksi tutkintoon voi yksilöllisesti sisällyttää tutkinnon osia. Ks. tarkemmin lukusuunnitelmat.

Audiovisuaalisen viestinnän perustutkinto muodostuu seuraavista tutkinnon osista:

Ammatilliset tutkinnon osat

Kaikille pakolliset tutkinnon osat

- Kaikille yhteisiä pakollisia tutkinnon osia on yhteensä 30 opintoviikkoa (ov). Tutkinnon osa on:

Audiovisuaalinen tuotanto	30 ov
---------------------------	-------

Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

- Tutkintoon kuuluu ammatillisia valinnaisia opintoja 60 ov. Tutkinnon osat ovat seuraavat:

Video- ja elokuvatuotanto	20 ov
Graafinen tuotanto	20 ov
Uusi mediatuotanto	10 ov
Valokuvauspalvelut	10 ov

Ammattitaitoa täydentävät tutkinnon osat

Pakolliset tutkinnon osat

- Kaikille yhteisiä pakollisia tutkinnon osia on yhteensä 16 opintoviikkoa (ov). Mikäli opiskelija suorittaa yhdistelmäopintoja, opiskelee hän edellä mainituista opinnoista luki-on vastaavat kurssit oman henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman (HOPS) mukaisesti. Tarkemmat tiedot näkyvät lukusuunnitelmasta.

Valinnaiset tutkinnon osat

- Valinnaisia tutkinnon osia on yhteensä 4 opintoviikkoa (ov). Valinnaiset opinnot toteutetaan oppilaitoksen vuosittaisen yhteistarjonnan mukaan. Jos opiskelija suorittaa yhdistelmäopintoja tai opintoja tietyn väylän mukaan, muodostuvat valinnaiset opinnot kyseisen väylän opinnoista. Tarkemmat tiedot opinnoista näkyvät lukusuunnitelmassa.

Vapaasti valittavat tutkinnon osat

- Vapaasti valittavia tutkinnon osia on yhteensä 10 opintoviikkoa (ov). Vapaasti valittavat opinnot toteutetaan oppilaitoksen vuosittaisen yhteistarjonnan mukaan. Jos opiskelija suorittaa yhdistelmäopintoja tai opintoja tietyn väylän mukaan, muodostuvat vapaasti valittavat opinnot kyseisen väylän opinnoista. Tarkemmat tiedot opinnoista näkyvät lukusuunnitelmassa.

Ammatillista osaamista yksilöllisesti syventävät tutkinnon osat

- Opiskelija voi yksilöllisesti sisällyttää tutkintoonsa ammatillista osaamista syventäviä tutkinnon osia henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman (HOPS) mukaisesti.

ORIENTAATIO-OPINNOT

Orientaatio-opinnoista on määrätty Vaasan ammattiopiston opetussuunnitelman yhteisessä osassa. Orientaatio-opinnot ovat laajuudeltaan 2 ov ja niistä on laadittu erikseen sisällöt ja tavoitteet. Orientaatio-opinnot toteutetaan ammatillisten opintojen yhteydessä seuraavasti:

Peruskoulupohjaiset ryhmät

- Ensimmäisenä opiskeluvuonna 1 ov audiovisuaalinen tuotanto 30 ov tutkinto-osan yhteydessä
- Toisena opiskeluvuonna ½ ov graafinen tuotanto 20 ov tutkinto-osan yhteydessä
- Kolmantena opiskeluvuonna ½ ov video- ja elokuvatuotanto 20 ov tutkinto-osan yhteydessä

OPINTO-OHJAUS

- Opinto-ohjauksesta on määrätty opetushallituksen tutkinnon perusteissa, Vaasan ammattiopiston opetussuunnitelman yhteisessä osassa sekä siihen liittyvässä erillisessä opinto-ohjauksen suunnitelmassa

TYÖSSÄOPPIMINEN

Työssäoppimisesta on määrätty opetushallituksen tutkinnon perusteissa ja Vaasan ammattiopiston opetussuunnitelman yhteisessä osassa. Tässä tutkinnossa työssäoppiminen toteutetaan seuraavasti:

- Ensimmäisenä opiskeluvuonna 6 opintoviikkoa. Työssäoppiminen kohdistuu audiovisuaalisen tuotannon tutkinnon osaan. Työssäoppiminen toteutetaan 1 osassa, jonka laajuus on 6 ov.
- Toisena opiskeluvuonna 6 opintoviikkoa. Työssäoppiminen kohdistuu graafisen tuotannon tutkinnon osaan. Työssäoppiminen toteutetaan 1 osassa, jonka laajuus on 6 ov.
- Kolmantena opiskeluvuonna vähintään 11 opintoviikkoa. Työssäoppiminen kohdistuu Video- ja elokuvatuotannon ja valokuvauspalveluiden tutkinnon osiin. Työssäoppiminen toteutetaan yhdessä 11 opintoviikon osassa tai kahdessa osassa, joista yhden osaan laajuus on vähintään 5 ov.

YRITTÄJYYS

Yrittäjyydestä on määrätty opetushallituksen tutkinnon perusteissa ja Vaasan ammattiopiston opetussuunnitelman yhteisessä osassa. Ammatillisiin tutkinnon osiin sisältyy yrittäjyyttä vähintään 5 ov. Tässä tutkinnossa yrittäjyys toteutuu erityisesti seuraavien tutkinnon osien yhteydessä:

- Audiovisuaalinen tuotanto
- Graafinen tuotanto
- Uusi mediatuotanto

Yrittäjyys toteutetaan tämän tutkinnon eri osissa integroimalla tutkinnon osiin käytännölläheisesti sekä monipuolisesti kannustaen opiskelijoita aktiiviseen, luovaan ja oma-aloitteeseen toimintaan yhteistyössä alueen yritysten ja muiden keskeisten asiantuntijaverkostojen kanssa. Tämä toteutetaan Nuori yrittäjyys ohjelmien puitteissa tai kokonaisvaltaisina audiovisuaalisina tuotantoina.

OPINNÄYTE

Opinnäytteestä on määrätty opetushallituksen tutkinnon perusteissa ja Vaasan ammattiopiston opetussuunnitelman yhteisessä osassa. Opiskelija suunnittelee ja tekee omaa osaamistaan kokoavan opinnäytteen, joka voi olla esimerkiksi tuote, työnäyte, portfolio tai esitys. Opiskelija tunnistaa keskeiset ammatilliset vahvuutensa ja kehittää opinnäytettä tehdessään luovuuttaan, innovatiivisuuttaan sekä edistää ammatillista kasvuaan. Hän esittelee ja arvioi opinnäytteensä sekä sen suunnittelun ja toteutuksen. Opiskelija edistää opinnäytteellä omaa työllistymistään. Opinnäytteen laajuus on 4 ov ja se arvioidaan Uusi mediatuotannon tutkinnon osan yhteydessä. Opinnäytteestä merkitään päättötodistukseen laajuus ja nimi, erillistä arvosanaa ei anneta.

OPINTOPOLUT

Peruskoulupohjainen opiskelija voi suorittaa tutkinnon ns. opintopolkuina. Opintopolut muodostuvat erilaisista väylistä, jotka päätetään vuosittain. Tutkinnon opintopolut toteutetaan seuraavina väylinä:

- Opintopolkuun voi sisältyä sellaisia tutkinnon osia, jotka tukevat ja suuntaavat ammatillisia tavoitteita jonkin painopisteen mukaisesti. Tässä tutkinnossa on mahdollista suorittaa seuraavien painopisteiden mukaisia opintoja:
 1. Ammatilliset opinnot (perussuunnitelma)
 2. Ammatilliset opinnot (väylät)
 - o Painopisteet oppilaitoksen yhteistarjonnasta (päätetään vuosittain)
 - o Tutkinnon osa muusta ammatillisesta perustutkinnosta, ammattitutkinnosta, erikoisammattitutkinnosta
 3. Yhdistelmäopinnot
- Yhdistelmäopiskelija suorittaa sekä ammatillisen perustutkinnon että ylioppilastutkinnon. Opinnot suoritetaan yhteistyössä Vaasan lyseon lukion kanssa. Osa yhdistelmäopintoja suorittavan opiskelijan ammatilliseen perustutkintoon kuuluvista opinnoista korvataan lukiokursseilla. Korvattavat opinnot ja niiden määrä riippuvat siitä, mitkä ylioppilaskokeet opiskelija suorittaa. Lukio-opinnoilla korvattavat opinnot voivat vaihdella 24 – 40 ov välillä. Tässä tutkinnossa lukiokursseilla korvataan seuraavia ammatillisen perustutkinnon opintoja opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti:

o Vapaasti valittavat tutkinnon osat	10 ov
o Ammattitaitoa täydentävät pakolliset tutkinnon osat	7 – 14 ov
o Ammattitaitoa täydentävät valinnaiset tutkinnon osat	4 ov
o Ammatillinen valinnainen tutkinnon osa (Uusi mediatuotanto/Valokuvauspalvelut)	0 – 10 ov

AMMATTIOSAAMISEN NÄYTÖT

- Ammattiosaamisen näytöistä on määrätty opetushallituksen tutkinnon perusteissa ja Vaasan ammattiopiston opetussuunnitelman yhteisessä osassa. Seuraavassa taulukossa näkyy ne tutkinnon ammatilliset osat, joista näyttöjä suoritetaan. Lukusuunnitelmissa on kuvattu tarkemmin, mitkä tutkinnon osat mihinkin opintoväylään kuuluvat (ks. kohta *Lukusuunnitelmat*).
- Taulukosta selviää, toteutetaanko näytöt koko näyttönä vai osanäyttöinä, ketkä päättävät arvosanasta, näytön suoritusajankohta sekä suoritetaanko näyttö työpaikalla vai oppilaitoksessa. Lisäksi taulukosta selviää, millainen näyttö on kyseessä sekä näytön arviointikohteet. Tässä tutkinnossa ammattiosaamisen näytöt toteutetaan seuraavasti:

Tutkinnon näyttösuunnitelma

Hyväksytty ammattiosaamisen näyttötoimikunnassa 23.11.2010.

Tutkinnon osat, ov	Toteutus		Arvosanasta päättää		Suoritusajankohta / vuosi	Näyttö- paikka		Näyttö	Näytön arviointikohteet			
	Koko näyttö	Osanäytöt	Opettaja	Työpaikka-ohjaaja		Työpaikka	Oppilaitos		1	2	3	4
Audiovisuaalinen tuotanto 30 ov NAU111	x		x	x	1	x		Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla ammattialan ammattitaitovaatimusten mukaisessa työtehtävässä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.	K	K	K	K
Video- ja elokuva- tuotanto 20 ov NAU301	x		x	x	3	x		Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla ammattialan ammattitaitovaatimusten mukaisessa työtehtävässä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.	K	K	K	K
Graafinen tuotanto 20 ov NAU309	x		x	x	2	x		Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla ammattialan ammattitaitovaatimusten mukaisessa työtehtävässä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.	K	K	K	K

Tutkinnon osat, ov	Toteutus		Arvosanasta päättää	Suoritusajankohta / vuosi	Näyttö- paikka		Näyttö	Näytön arviointi- kohteet			
	Koko näyttö	Osanäytöt			Opettaja	Työpaikka- ohjaaja		Työpaikka	Oppilaitos	1	2
Uusi mediatuotanto 10 ov NAU3901	x		x	3		x	Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla ammattitaitovaatimuksia vastaavissa työtilanteessa. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.	K	K	K	K
Valokuvauspalvelut 10 ov NAU3902	x		x	3	x		Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla ammattialan ammattitaitovaatimusten mukaisessa työtehtävässä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.	K	K	K	K

1 = Työprosessi

3 = Työn perustana olevan tiedon hallinta

2 = Työmenetelmät, -välineet ja materiaalien hallinta

4 = Elinikäisen oppimisen avaintaidot

LUKUSUUNNITELMAT

- Opintojen alkaessa opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma (HOPS), joka tehdään tutkinnon lukusuunnitelman pohjalta.
- Lukusuunnitelmassa näkyy
 - tutkintoon kuuluvat opinnot ja opintojaksot,
 - ovatko opinnot pakollisia vai valinnaisia,
 - opintojen suunniteltu suoritusajankohta,
 - sellaiset tutkinnon osat, jotka korvataan lukio- tai väyläopinnoilla, mikäli opiskelija on kyseiset opinnot valinnut.
- Tutkinnon osia on selostettu myös kohdassa *Tutkinnon muodostuminen*.

Tutkinto sisältää seuraavat lukusuunnitelmat:

Lukusuunnitelma

AUDIOVISUAALISEN VIESTINNÄN PERUSTUTKINTO							
Lukusuunnitelma 1, peruskoulupohjainen			Näytöt	Lukuvuosi			Yhteensä
Tutkinnon osan koodi	Opintojakson koodi	Tutkinnon osan nimi / Opintojakson nimi	Lukuvuosi	1 ov	2 ov	3 ov	ov
		AMMATILLISET TUTKINNON OSAT					90
		<i>Pakolliset tutkinnon osat</i>					
AUD111		Audiovisuaalinen tuotanto	1				30
	AUD11101	Lyhytelokuva		8			
	AUD11102	Painotuote		10			
	AUD11103	Valokuvaus		7			
	AUD11104	Web-tuote		5			
		Tutkinnon osa sisältää työssäoppimista 6 ov					
AUD301		Valinnaiset tutkinnon osat					60
		Video- ja elokuvatuotanto	3			20	
	AUD30101	Esituotanto ja tuotanto				13	
	AUD30102	Jälkituotanto				7	
		Tutkinnon osa sisältää työssäoppimista 7 ov					
AUD309		Graafinen tuotanto	2		20		
	AUD30901	Typografia ja kuvitus			10		
	AUD30902	Graafinen viestintä ja tuotannon suunnittelu			10		
		Tutkinnon osa sisältää työssäoppimista 6 ov					
AUD3901	AUD390101	Uusi mediatuotanto	3		6	4	
		Tutkinnon osa sisältää opinnäytteen					
AUD3902	AUD390201	Valokuvauspalvelut	3		4	6	
		Tutkinnon osa sisältää työssäoppimista 4 ov					
		AMMATTITAITOJA TÄYDENTÄVÄT TUTKINNON OSAT					20
		<i>Pakolliset tutkinnon osat</i>					
		(Yhdistelmäopiskelijoilla osa pakollisista tutkinnon osista korvataan lukio-opinnoilla.)					
011		Äidinkieli, suomi					4
	01101	Työelämän viestintä 1					2
	01102	Työelämän viestintä 2					2
016		Äidinkieli, suomi toisena kielenä					4
	01601	Äidinkieli, suomi toisena kielenä					4
020		Toinen kotimainen kieli, ruotsi					1

AUDIOVISUAALISEN VIESTINNÄN PERUSTUTKINTO							
Lukusuunnitelma 1, peruskoulupohjainen			Näytöt	Lukuvuosi			Yhteensä
Tutkinnon osan koodi	Opintojakson koodi	Tutkinnon osan nimi / Opintojakson nimi	Luku- vuosi	1 ov	2 ov	3 ov	ov
	02001	Toinen kotimainen kieli, ruotsi					1
031		Vieras kieli, A-englanti					2
	03101	Vieras kieli, A-englanti					2
061		Matematiikka					3
	06101	Matematiikka 1					1
	06102	Matematiikka 2					1
	06103	Matematiikka 3					1
062		Fysiikka ja kemia					2
	06201	Fysiikka 1					1
	06202	Kemia 1					1
071		Yhteiskunta-, yritys- ja työelämä tieto					1
	07101	Yhteiskunta-, yritys- ja työelämä tieto					1
091		Liikunta					1
	09101	Liikunta					1
082		Terveystieto					1
	08201	Terveystieto					1
092		Taide ja kulttuuri					1
	09201	Taide ja kulttuuri					1
		<i>Valinnaiset tutkinnon osat</i>					4
		(Yhdistelmäopiskelijoilla valinnaiset tutkinnon osat korvataan lukio-opinnoilla. Tietyn painopisteen mukaan opiskelevilla tutkinnon osat korvataan väylä-opinnoilla.)					
		Valinnaiset tutkinnon osat toteutetaan keskitetysti oppilaitoksen vuosittaisen tarjonnan mukaan.					
		VAPAASTI VALITTAVAT TUTKINNON OSAT					10
		(Yhdistelmäopiskelijoilla vapaasti valittavat tutkinnon osat korvataan lukio-opinnoilla. Tietyn painopisteen mukaan opiskelevilla tutkinnon osat korvataan väylä-opinnoilla.)					

AUDIOVISUAALISEN VIESTINNÄN PERUSTUTKINTO							
Lukusuunnitelma 1, peruskoulupohjainen			Näytöt	Lukuvuosi			Yhteensä
Tutkinnon osan koodi	Opintojakson koodi	Tutkinnon osan nimi / Opintojakson nimi	Lukuvuosi	1 ov	2 ov	3 ov	ov
		Vapaasti valittavat tutkinnon osat toteutetaan keskitetysti oppilaitoksen vuosittaisen tarjonnan mukaan.					
		AMMATTITAITOJA TÄYDENTÄVÄT JA VAPAASTI VALITTAVAT TUTKINNON OSAT (jak-sotus lukuvuosille)		10	10	10	
		AMMATILLISTA OSAAMISTA YKSILÖLLISESTI SYVENTÄVÄT TUTKINNON OSAT					X
		Perustutkintoon voi sisältyä yli 120 opintoviikon meneviä yksilöllisesti syventäviä tutkinnon osia opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman (HOPS) mukaisesti.					
		YHTEENSÄ KAIKKI OPINNOT		40	40	40	120

OPINNOT

Seuraavilla sivuilla on kuvattu tutkinnon sisältämät opinnot. Opintojen yhteyteen on kirjattu opintojen ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit sekä suunnitelma opintojen arvioinnista ja osaamisen arviointimenetelmistä. Suunnitelmissa on myös ohjeelliset toteutustavat oppimateriaaleista, opetusmenetelmistä sekä oppimisympäristöistä. Opintojen ajoitus selviää lukusuunnitelmista (ks. kohta *Lukusuunnitelmat*).

AMMATILLISET TUTKINNON OSAT

Kaikille pakolliset tutkinnon osat

Audiovisuaalinen tuotanto 30 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Muu arviointi	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan asteikolla 1 – 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - ammattiosaamisen näyttö 		<ul style="list-style-type: none"> - Lyhytelokuva, 8 ov - Web-tuote, 5 ov - Painotuote, 10 ov - Valokuvaus, 7 ov 	<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tutoriaalit - Av-materiaalit - Alan kirjallisuus - Alan sovellukset <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ryhmätyöskentelyä - Projektityöskentelyä - Verkko-opetus - Lähiopetus - Harjoitustehtäviä <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opiskeluun tarkoitetut tilat ja laitteet - Tutustumiskäynnit - Työelämä - Tietoverkko - Projektit
Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.			

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- noudattaa aikatauluja ja työohjeita
- työskennellä osana työryhmää
- toimia asiakaslähtöisesti ja kustannustehokkaasti
- noudattaa sähkö- ja työturvallisuusmääräyksiä
- noudattaa tekijänoikeuksia
- käyttää kunkin ammattialan termistöä
- käyttää tietokoneiden käyttöjärjestelmiä ja alan keskeisiä sovelluksia
- kirjoittaa asiatyylisiä ja ilmaisullista tekstiä eri tarkoituksiin
- hyödyntää sommittelua, värioppia ja typografiaa työtehtävissä
- dokumentoida työn vaiheita ja tuloksia
- hyödyntää mediakulttuurin lajityyppejä ja tyyliuuntia toteutuksessa
- tulkita käsikirjoituksia ja hyödyntää kerronnan teoriaa toteutuksessa
- valaista, kuvata, äänittää ja editoida kuvakerronnallisen kokonaisuuden tekemänsä suunnitelman mukaisesti

- tallentaa ja editoida äänikerronnallisen kokonaisuuden tekemänsä suunnitelman mukaisesti sekä versioida sen eri käyttötarkoituksiin
- rakentaa ja käyttää valaisu-, projisointi- ja äänentoistojärjestelmiä tekemänsä suunnitelman mukaisesti
- valaista kuvauskohteita, ottaa, käsitellä ja valmistaa valokuvia eri käyttötarkoituksiin tekemänsä suunnitelman mukaisesti
- valmistaa graafisia viestintätuotteita kuvankäsittely-, grafiikka-, taitto- ja editorisovelluksilla tekemänsä suunnitelman mukaisesti
- käsitellä ja valita tiedostomuodot, väriavaruudet ja resoluutiot eri käyttötarkoituksiin
- hyödyntää verkkoteknologioita tiedonsiirrossa sekä verkkopalveluiden rakentamisessa ja ylläpidossa
- käyttää eri tilanteisiin ja olosuhteisiin sopivia työvälineitä ja – tapoja
- havainnoida ympäristöä ja sen kohteita tilanteen tallentamisen näkökulmasta

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
1. Työprosessien hallinta	Opiskelija		
Esituotanto	aikatauluttaa ohjatusti työnsä ja pyrkii toimimaan sen mukaisesti	aikatauluttaa työnsä ja toimii sen mukaisesti	aikatauluttaa työnsä, ottaa vastuun sen toteutumisesta ja neuvottelee poikkeamista
Tuotanto	ymmärtää alan keskeistä termistöä	käyttää alan vakiintunutta termistöä	kommunikoi sujuvasti työryhmässä käyttäen alan termistöä
	käyttää tietotekniikkaa ja alan sovelluksia	käyttää sujuvasti erilaisia käyttöjärjestelmiä ja alan sovelluksia	käyttää sujuvasti erilaisia käyttöjärjestelmiä ja ristiinkäyttää alan sovelluksia
	osaa työskennellä sisä- ja ulkotiloissa	käyttää tarkoituksenmukaisia työvälineitä eri olosuhteissa	huomioi paikan ja tilanteen erityispiirteet ja käyttää sen mukaisia työvälineitä
Jälkituotanto	dokumentoi ja arkistoi töitään määrättyllä tavalla	dokumentoi töitään ja työvaiheitaan ymmärrettävästi	dokumentoi töitään ja työvaiheitaan jatkokäyttöä sekä arkistointia varten
	ottaa vastaan palautetta työnsä esteettisestä ja teknisestä lopputuloksesta.	arvioi oman työnsä esteettistä ja teknistä lopputulosta.	arvioi itsenäisesti ja kuvaavasti työnsä esteettistä ja teknistä lopputulosta.
	osaa työskennellä sisä- ja ulkotiloissa	käyttää tarkoituksenmukaisia työvälineitä eri olosuhteissa	huomioi paikan ja tilanteen erityispiirteet ja käyttää sen mukaisia työvälineitä

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Opiskelija		
Oman työn suunnittelu	toimii ohjatusti annetun suunnitelman mukaan	tuo esille ideoitaan ymmärrettävässä muodossa	kehittelee toteutuskelpoisia ideoita ja kirjoittaa niistä työsuunnitelman
	tunnistaa käsikirjoituksesta keskeisiä elementtejä	osaa lukea käsikirjoitusta ja poimia sieltä suunnitteluun liittyviä elementtejä	osaa lukea luovasti käsikirjoitusta ja ideoida toteutusta
Aineiston tuottaminen	kirjoittaa ymmärrettävää tekstiä	kirjoittaa julkaisukanavaan soveltuvaa tekstiä	kirjoittaa julkaisukanavalle ominaista tekstiä
	hyödyntää laitteiden automaatti- ja manuaaliasetuksia	käyttää laitteiden automaatti- ja manuaaliasetuksia	säätää laitteiden automaatti- ja manuaaliasetuksia tarpeen mukaan
	tunnistaa eri työväline-tyyppejä ja käyttää niitä ohjatusti	käyttää sujuvasti erilaisia laitetyppejä	valitsee ja käyttää tarkoituksenmukaisia työvälineitä
	tallentaa tiedostoja eri formaatteihin	osaa valita tarkoituksenmukaiset tiedostomuodot	tallentaa ja versioi tiedostoja eri sovelluksiin ja formaatteihin
Jälkikäsitteily ja jakelu	koostaa audiovisuaalisia kokonaisuuksia	koostaa kerronnallisia kokonaisuuksia	koostaa esitys- ja julkaisukelpoisia kokonaisuuksia
	käsittelee ja tallentaa tiedostoja asiallisesti	käsittelee tiedostoja eri julkaisukanaviin	jatkokäsittelee ja optimoi tiedostoja julkaisukanavan
	huoltaa laitteita ohjeiden mukaisesti	huoltaa laitteita tarvittaessa.	huoltaa laitteita omaaloitteisesti

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Opiskelija		
Kerronnallisuus	tiedostaa kerronnan rakenteen	tunnistaa ja käyttää kerronnan teoriaa toteutuksessa	soveltaa onnistuneesti kerronnan teoriaa toteutuksessa
	käyttää ohjatusti ilmaisullisia keinoja kerronnan tukemiseen	käyttää ilmaisullisia keinoja kerronnan tukemiseen	käyttää luovasti erilaisia ilmaisullisia keinoja tuotannossa ja jälkituotannossa
Sommittelu ja jatkuvuus	pyrkii ohjatusti tekniseen ja ilmaisua tukevaan jatkuvuuteen	huomioi teknisen ja ilmaisua tukevan jatkuvuuden	ennakoi teknisen ja ilmaisua tukevan jatkuvuuden kaikissa työvaiheissaan
	sommittelee audiovisuaalisia elementtejä	sommittelee audiovisuaalisia elementtejä perustellusti	sommittelee audiovisuaalisia elementtejä luovasti ja harkitusti
Kulttuurilliset viitekehukset	koostaa tiettyihin lajityypeihin tunnistettavissa olevia tuotoksia.	tekee eri lajityypeille uskollisia tuotoksia.	osaa soveltaa hallitusti eri lajityyppejä ja tyyliuuntia toteutuksessa.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Opiskelija		
Vuorovaikutus ja yhteistyö	ottaa vastaan palautetta sekä toimii erilaisten ihmisten kanssa	ottaa vastaan palautetta, muuttaa toimintaansa sen perusteella ja toimii sujuvasti erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä	ottaa vastaan palautetta ja muuttaa toimintaansa sen perusteella sekä osaa tehdä asiallisesti parannusehdotuksia
Ammattietiikka	tekee vastuullaan olevat tehtävät, mutta tarvitsee ajoittain ohjausta	tekee vastuullaan olevat tehtävät huolellisesti sekä kysyy tarvittaessa neuvoa	toimii vastuullisesti, yhteistyökykyisesti ja oma-aloitteisesti työyhteisössä sekä kysyy tarvittaessa neuvoa
Aloitekyky ja yrittäjäyys	toimii oma-aloitteisesti ja työtään arvostavasti.	toimii oma-aloitteisesti, tunnollisesti, työtään arvostavasti ja kantaa vastuun omasta työstään.	toimii oma-aloitteisesti, tunnollisesti, innovatiivisesti, työtään arvostavasti ja kantaa vastuun omasta työstään.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla ammattialan ammattitaitovaatimusten mukaisessa työtehtävässä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.

Ammattiosaamisen näytössä osoitetaan vähintään

- työprosessin hallinta kokonaan
- työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta kokonaan
- työn perustana olevan tiedon hallinta kokonaan
- elinikäisen oppimisen avaintaidot kokonaan.

Lyhytelokuva, 8 ov

Tavoitteet

Opiskelija osaa

- noudattaa aikatauluja ja työohjeita
- työskennellä osana työryhmää
- noudattaa tekijänoikeuksia
- käyttää kunkin ammattialan termistöä
- käyttää tietokoneiden käyttöjärjestelmiä ja alan keskeisiä sovelluksia
- dokumentoida työn vaiheita ja tuloksia
- tulkita käsikirjoituksia ja hyödyntää kerronnan teoriaa toteutuksessa
- tallentaa ja editoida äänikerronnallisen kokonaisuuden tekemänsä suunnitelman mukaisesti sekä versioda sen eri käyttötarkoituksiin
- valaista, kuvata, äänittää ja editoida kuvakerronnallisen kokonaisuuden tekemänsä suunnitelman mukaisesti
- rakentaa ja käyttää valaisu-, projisointi- ja äänentoistojärjestelmiä tekemänsä suunnitelman mukaisesti
- käyttää eri tilanteisiin ja olosuhteisiin sopivia työvälineitä ja – tapoja

Keskeiset sisällöt

- Esituotanto
- Tuotanto
- Jälkituotanto
- Oman työn suunnittelu
- Aineiston tuottaminen
- Kerronnallisuus
- Sommittelu ja jatkuvuus
- Vuorovaikutus ja yhteistyö
- Ammattietiikka
- Aloitekyky ja yrittäjäyys

Oppimisen arviointi

Oppimisen arvioinnin palaute on, että opiskelija tietää mitä hän osaa ma mitä hänen on vielä opittava. Oppimista arvioidaan antamalla opiskelijalle suullista tai kirjallista palautetta oppimisen etenemisestä.

Palautetta annetaan suullisesti ja opintojakso arvioidaan numeerisesti opintokorttiin arvosanalla 1-3.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään keräämällä opiskelijoiden kirjalliset tai suulliset itsearviointit.

Web-tuote, 5 ov

Tavoitteet

Opiskelija osaa

- noudattaa aikatauluja ja työohjeita
- työskennellä osana työryhmää
- noudattaa tekijänoikeuksia
- käyttää kunkin ammattialan termistöä
- käyttää tietokoneiden käyttöjärjestelmiä ja alan keskeisiä sovelluksia
- hyödyntää sommittelua, värioppia ja typografiaa työtehtävissä
- dokumentoida työn vaiheita ja tuloksia
- käsitellä ja valita tiedostomuodot, väriavaruudet ja resoluutiot eri käyttötarkoituksiin
- hyödyntää verkkoteknologioita tiedonsiirrossa sekä verkkopalveluiden rakentamisessa ja ylläpidossa
- käyttää eri tilanteisiin ja olosuhteisiin sopivia työvälineitä ja – tapoja

Keskeiset sisällöt

- Esituotanto
- Tuotanto
- Oman työn suunnittelu
- Aineiston tuottaminen
- Jälkikäsitteily ja jakelu
- Sommittelu ja jatkuvuus
- Vuorovaikutus ja yhteistyö
- Ammattietiikka
- Aloitekyky ja yrittäjäyys

Oppimisen arviointi

Oppimisen arvioinnin palaute on, että opiskelija tietää mitä hän osaa ja mitä hänen on vielä opittava. Oppimista arvioidaan antamalla opiskelijalle suullista tai kirjallista palautetta oppimisen etenemisestä.

Palautetta annetaan suullisesti ja opintojakso arvioidaan numeerisesti opintokorttiin arvosanalla 1-3.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään keräämällä opiskelijoiden kirjalliset tai suulliset itsearviointit.

Painotuote, 10 ov

Tavoitteet

Opiskelija osaa

- noudattaa aikatauluja ja työohjeita
- työskennellä osana työryhmää
- toimia asiakaslähtöisesti ja kustannustehokkaasti
- noudattaa tekijänoikeuksia
- käyttää kunkin ammattialan termistöä
- käyttää tietokoneiden käyttöjärjestelmiä ja alan keskeisiä sovelluksia
- kirjoittaa asiatyylisiä ja ilmaisullista tekstiä eri tarkoituksiin
- hyödyntää sommittelua, värioppia ja typografiaa työtehtävissä
- dokumentoida työn vaiheita ja tuloksia
- hyödyntää mediakulttuurin lajityyppejä ja tyyliisuuntia toteutuksessa
- valmistaa graafisia viestintätuotteita kuvankäsittely-, grafiikka-, taitto- ja editorisovelluksilla tekemänsä suunnitelman mukaisesti
- käsitellä ja valita tiedostomuodot, väriavaruudet ja resoluutiot eri käyttötarkoituksiin
- käyttää eri tilanteisiin ja olosuhteisiin sopivia työvälineitä ja -tapoja

Keskeiset sisällöt

- Esituotanto
- Tuotanto
- Jälkituotanto
- Oman työn suunnittelu
- Aineiston tuottaminen
- Jälkikäsittely ja jakelu
- Sommittelu ja jatkuvuus
- Kulttuurilliset viitekehykset
- Vuorovaikutus ja yhteistyö
- Ammattietiikka
- Aloitekyky ja yrittäjäyys

Oppimisen arviointi

Oppimisen arvioinnin palaute on, että opiskelija tietää mitä hän osaa ma mitä hänen on vielä opittava. Oppimista arvioidaan antamalla opiskelijalle suullista tai kirjallista palautetta oppimisen etenemisestä.

Palautetta annetaan suullisesti ja opintojakso arvioidaan numeerisesti opintokorttiin arvosanalla 1-3.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään keräämällä opiskelijoiden kirjalliset tai suulliset itsearviointit.

Valokuvaus, 7 ov

Tavoitteet

Opiskelija osaa

- noudattaa aikatauluja ja työohjeita
- noudattaa sähkö- ja työturvallisuusmääräyksiä
- noudattaa tekijänoikeuksia
- käyttää kunkin ammattialan termistöä
- käyttää tietokoneiden käyttöjärjestelmiä ja alan keskeisiä sovelluksia
- dokumentoida työn vaiheita ja tuloksia
- valaista kuvauskohteita, ottaa, käsitellä ja valmistaa valokuvia eri käyttötarkoituksiin tekemänsä suunnitelman mukaisesti
- käsitellä ja valita tiedostomuodot, väriavaruudet ja resoluutiot eri käyttötarkoituksiin
- käyttää eri tilanteisiin ja olosuhteisiin sopivia työvälineitä ja – tapoja

Keskeiset sisällöt

- Esituotanto
- Tuotanto
- Jälkituotanto
- Oman työn suunnittelu
- Aineiston tuottaminen
- Jälkikäsitteily ja jakelu
- Kerronnallisuus
- Kulttuurilliset viitekehykset
- Vuorovaikutus ja yhteistyö
- Ammattietiikka
- Aloitekyky ja yrittäjyys

Oppimisen arviointi

Oppimisen arvioinnin palaute on, että opiskelija tietää mitä hän osaa ma mitä hänen on vielä opittava. Oppimista arvioidaan antamalla opiskelijalle suullista tai kirjallista palautetta oppimisen etenemisestä.

Palautetta annetaan suullisesti ja opintojakso arvioidaan numeerisesti opintokorttiin arvosanalla 1-3.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään keräämällä opiskelijoiden kirjalliset tai suulliset itsearviointit.

Video- ja elokuvatuotanto 20 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Muu arviointi	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Toteutustapoja
Tutkinnon osa arvioidaan asteikolla 1 – 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määritetyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.		- Esituotanto ja tuotanto, 13 ov - Jälkituotanto, 7 ov	Oppimateriaalit - Tutoriaalit - Av-materiaalit - Alan kirjallisuus - Alan sovellukset
Arviointimenetelmät - ammattiosaamisen näyttö			Opetusmenetelmät - Ryhmätyöskentelyä - Projektityöskentelyä - Verkko-opetus - Lähiopetus - Harjoitustehtäviä
Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.			Oppimisympäristöt - Opiskeluun tarkoitetut tilat ja laitteet - Tutustumiskäynnit - Työelämä - Tietoverkko - Projektit

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- toimia erilaisissa tuotannoissa omassa roolissaan sekä toteuttaa valaisus-, kuvaus- ja äänisuunnitelmaa
- käyttää ja hyödyntää kuvan ja äänen ilmaisullisia keinoja audiovisuaalisessa kerronnassa
- valita kuhunkin kuvaustilanteeseen soveltuvan välineistön ja hoitaa tuotannon vaatimat järjestelyt
- säätää ja käyttää kameran ja äänitallentimen ominaisuuksia eri olosuhteissa
- käyttää valaisimia, suotimia ja värikalvoja sekä käyttää hyväkseen vallitsevaa valoa
- käyttää kenttä- ja studioäänitykseen soveltuvia äänentallennuslaitteita
- käyttää ammattimaista komentokieltä
- toteuttaa jälkituotantovaiheen tehosteääniiä studio-olosuhteissa
- siirtää eri tallenneformaateista materiaalia ääni- ja videoeditointilaitteistoon ja editoida niistä kerronnallisen kokonaisuuden
- tehdä peruskorjaukset kuvaan ja ääneen
- tallentaa ja arkistoida valmiin tuotoksen, kuvausmateriaalit ja dokumentit jakelukanavan vaatimusten mukaisesti

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
1. Työprosessien hallinta	Opiskelija		
Esituotanto	toteuttaa ohjatusti valmista kuva- ja äänisuunnitelmaa	toteuttaa valmista kuva- ja äänisuunnitelmaa	toteuttaa valmista kuva- ja äänisuunnitelmaa sekä tarvittaessa soveltaa sitä perustellusti
	hoitaa ohjatusti tuotannon vaatimat järjestelyt	hoitaa tuotannon vaatimat järjestelyt	hyödyntää kuva- ja äänisuunnitelmassaan monipuolisesti kerronnallisia elementtejä
Tuotanto	toimii ohjatusti oman roolin mukaisessa työtehtävässä osana tuotantoryhmää ja noudattaa sovittuja työaikoja	toimii annettujen ohjeiden mukaan oman roolin mukaisessa työtehtävässä osana tuotantoryhmää sekä noudattaa aikatauluja, työaikoja ja sopimuksia	toimii osana työryhmää suunnitelmallisesti ja kustannustehokkaasti asetettujen tavoitteiden mukaisesti sekä noudattaa työaikoja ja aikatauluja sekä neuvottelee niiden poikkeamista
Jälkituotanto	koostaa ohjatusti tilauksen mukaisen tallenteen	koostaa tilauksen mukaisen tallenteen	koostaa tilauksen mukaisen tallenteen ja muokkaa sitä tarvittaessa
Itsearviointi	arvioi työskentelyään ja tuotetta suhteessa tavoitteisiin.	arvioi työskentelyään ja tuotetta suhteessa tavoitteisiin sekä muuttaa toimintaansa ohjeiden mukaisesti.	arvioi ja kehittää omaa toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Opiskelija		
Työmenetelmien ja -välineiden valinta	valitsee ja varaa ohjatusti laitteet tuotannon toteuttamiseen	valitsee ja varaa tarvittavat laitteet ja apuvälineet tuotannon toteuttamiseen	tuntee keskeisimmät av-välineet ja varaa tarkoituksenmukaiset laitteet kuhunkin tuotannon osa-alueeseen
Työvälineiden käyttäminen ja tuntemus.	toimii ohjatusti osana tuotantoryhmää valaisuun, äänittämiseen, kuvaamiseen ja leikkaamiseen liittyvissä tehtävissä	toimii osana työryhmää valaisuun, äänittämiseen, kuvaamiseen ja leikkaamiseen liittyvissä tehtävissä	toimii aktiivisesti osana työryhmää tuotannon eri tehtävissä
	käyttää ohjatusti tekniikkaan ja ilmaisuun liittyviä perusratkaisuja tuotannon aikana	käyttää tekniikkaan ja ilmaisuun liittyviä toimivia ratkaisuja tuotannon aikana	soveltaa tekniikkaan ja ilmaisuun liittyviä ratkaisuja monipuolisesti ja luovasti tuotannon aikana
	työskentelee ohjatusti ja saa työnsä valmiiksi.	työskentelee itsenäisesti ja tekee viimeistellyn lopputuloksen.	työskentelee itsenäisesti, pyytää palautetta ja kehittää lopputulostaan sen mukaisesti.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Opiskelija		
Termistö	käyttää alalle yleistä perustermistöä	käyttää alalle yleistä perustermistöä ja vakiintuneita työskentelytapoja	käyttää ammattimaista alalle yleistä termistöä käyttää ja soveltaa vakiintuneita työskentelytapoja luovasti tilanteen mukaan
Laittekehityksen seuraminen Termistö	seuraa laitekehitystä.	seuraa laitekehitystä ja tunnistaa uusimpia työvälineitä.	seuraa laitekehitystä ja tuntee uusimpien työvälineiden ominaisuudet.
	käyttää alalle yleistä perustermistöä	käyttää alalle yleistä perustermistöä ja vakiintuneita	käyttää ammattimaista alalle yleistä termistöä

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita sekä tekee ohjatusti valintoja	ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita sekä tekee valintoja ja ohjeiden mukaisia päätöksiä	ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita sekä tekee itsenäisesti valintoja ja päätöksiä
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	noudattaa ohjatusti työstä annettuja työturvallisuusohjeita aiheuttamatta vaaraa itselleen tai muille.	noudattaa työstä annettuja työturvallisuusohjeita aiheuttamatta vaaraa itselleen tai muille.	noudattaa työstä annettuja työturvallisuusohjeita ja ottaa huomioon työyhteisön jäsenten ja työympäristön turvallisuuden.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla ammattialan ammattitaitovaatimusten mukaisessa työtehtävässä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.

Ammattiosaamisen näytössä osoitetaan vähintään

- työprosessin hallinta kokonaan
- työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta kokonaan
- työn perustana olevan tiedon hallinta kokonaan
- elinikäisen oppimisen avaintaidot kokonaan.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla.

Esituotanto ja tuotanto, 13 ov

Tavoitteet

Opiskelija osaa

- toimia erilaisissa tuotannoissa omassa roolissaan sekä toteuttaa valaisun-, kuvaus- ja äänisuunnitelmaa
- käyttää ja hyödyntää kuvan ja äänen ilmaisullisia keinoja audiovisuaalisessa kerronnassa
- valita kuhunkin kuvaustilanteeseen soveltuvan välineistön ja hoitaa tuotannon vaatimat järjestelyt
- säätää ja käyttää kameran ja äänitallentimen ominaisuuksia eri olosuhteissa
- käyttää valaisimia, suotimia ja värikalvoja sekä käyttää hyväkseen vallitsevaa valoa
- käyttää kenttä- ja studioäänitykseen soveltuvia äänentallennuslaitteita
- käyttää ammattimaista komentokieltä

Keskeiset sisällöt

- Esituotanto
- Tuotanto
- Itsearviointi
- Työmenetelmien ja välineiden valinta
- Työvälineiden käyttäminen ja tuntemus
- Tekniset ja ilmaisulliset ratkaisut
- Termistö
- Laitekehityksen seuraaminen
- Oppiminen ja ongelmanratkaisu
- Terveys, turvallisuus ja toimintakyky

Oppimisen arviointi

Oppimisen arvioinnin palaute on, että opiskelija tietää mitä hän osaa ja mitä hänen on vielä opittava. Oppimista arvioidaan antamalla opiskelijalle suullista tai kirjallista palautetta oppimisen etenemisestä.

Palautetta annetaan suullisesti ja opintojakso arvioidaan numeerisesti opintokorttiin arvosanalla 1-3.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään keräämällä opiskelijoiden kirjalliset tai suulliset itsearviointit.

Jälkituotanto, 7 ov

Tavoitteet

Opiskelija osaa

- toteuttaa jälkituotantovaiheen tehosteäänin studio-olosuhteissa
- siirtää eri tallenneformaateista materiaalia ääni- ja videoeditointilaitteistoon ja editoida niistä kerronnallisen kokonaisuuden
- tehdä peruskorjaukset kuvaan ja ääneen
- tallentaa ja arkistoida valmiin tuotoksen, kuvausmateriaalit ja dokumentit jakelukanavan vaatimusten mukaisesti

Keskeiset sisällöt

- Jälkituotanto
- Itsearviointi
- Työmenetelmien ja välineiden valinta
- Työvälineiden käyttäminen ja tuntemus
- Tekniset ja ilmaisulliset ratkaisut
- Termistö
- Laitekehityksen seuraaminen
- Oppiminen ja ongelmanratkaisu
- Terveys, turvallisuus ja toimintakyky

Oppimisen arviointi

Oppimisen arvioinnin palaute on, että opiskelija tietää mitä hän osaa ja mitä hänen on vielä opittava. Oppimista arvioidaan antamalla opiskelijalle suullista tai kirjallista palautetta oppimisen etenemisestä.

Palautetta annetaan suullisesti ja opintojakso arvioidaan numeerisesti opintokorttiin arvosanalla 1-3.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään keräämällä opiskelijoiden kirjalliset tai suulliset itsearviointit.

Graafinen tuotanto 20 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Muu arviointi	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan asteikolla 1 – 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määritettyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - ammattiosaamisen näyttö 		<ul style="list-style-type: none"> - Typografia ja kuvitus, 10 ov - Graafinen viestintä ja tuotannon suunnittelu, 10 ov 	<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tutoriaalit - Av-materiaalit - Alan kirjallisuus - Alan sovellukset <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ryhmätyöskentelyä - Projektityöskentelyä - Verkko-opetus - Lähiopetus - Harjoitustehtäviä <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opiskeluun tarkoitetut tilat ja laitteet - Tutustumiskäynnit - Työelämä - Tietoverkko - Projektit
Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.			

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- suunnitella ja toteuttaa graafiselle viestintätuotteelle visuaalisen ulkoasun
- suunnitella ja toteuttaa graafiselle käyttöliittymälle rakenteen ja visuaalisen ulkoasun
- käyttää typografiaa viestinnällisenä ja visuaalisena elementtinä eri julkaisuissa
- hankkia raakamateriaalia ja tehdä luonnoksia annetun ohjeistuksen pohjalta
- huomioida asiakkaan tarpeet ja toiveet sekä kysyä täsmentäviä kysymyksiä
- kertoa visuaalisen suunnittelun teknisistä reunaehdoista
- ottaa huomioon seuraavan työvaiheen edellyttämät reunaehdot, työmenetelmät ja erityisvaatimukset
- suhteuttaa käytössä olevat resurssit toteutukseen ja työskennellä työryhmässä
- kirjoittaa ilmaisullista tekstiä erilaisiin julkaisuihin
- koostaa pienimuotoisia visuaalisia esityksiä
- siirtää ja tallentaa valmistamansa aineiston tieto- ja editointijärjestelmiin
- pyytää ja ottaa vastaan palautetta asiakkaalta
- toimia eettisesti oikein käsitellessään ja julkaistessaan aineistoja

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
1. Työprosessien hallinta	Opiskelija		
Asiakaslähtöinen suunnittelu	huomioi asiakkaan tarpeet ja toiveet ja noudattaa ohjeita	huomioi asiakkaan tarpeet ja toiveet sekä esittää niihin täsmentäviä kysymyksiä	huomioi asiakkaan tarpeet, toiveet, aikataulun ja kustannustekijät sekä esittää niihin täsmentäviä kysymyksiä
		osaa tehdä määrätyille kohderyhmille suunnattuja viestintätuotteita	määrittelee viestintätuotteelle kohderyhmiä ja huomioi niiden erilaiset vaatimukset
	laatii ymmärrettäviä luonnoksia	laatii visuaalisia luonnoksia graafisen alan sovelluksilla	laatii visuaalisia luonnoksia ja vaihtoehtoisia toteutusmalleja graafisen alan sovelluksilla
Graafisen viestintätuotteen toteutus	toimii ohjatusti tuotantoryhmän jäsenenä	toimii tuotantoryhmän jäsenenä	toimii tuotantoryhmän jäsenenä ja tunnistaa lopputuloksen eri osien kokonaisuutena
		varaa riittävästi aikaa eri työvaiheiden toteuttamiseen	ottaa vastuuta työn toteutumisesta ja laadusta sekä perustelee omia ilmaisullisia ratkaisujaan
	valitsee ohjatusti joitain tarkoituksenmukaisimpia vaihtoehtoja toteutukselle	valitsee joitain tarkoituksenmukaisimpia vaihtoehtoja toteutukselle	valitsee ja perustelee tarkoituksenmukaisimmat vaihtoehdot toteutukselle

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Opiskelija		
Värien, typografian ja sommittelun käyttäminen	käyttää joitain fontteihin liittyviä termejä	käyttää fontteihin liittyvää termistöä	käyttää sujuvasti fontteihin liittyvää termistöä
	valitsee ohjatusti ilmaisullisesti sopivimman typografisen tyylin käyttötarkoituksen mukaan	valitsee ilmaisullisesti sopivimman typografisen tyylin käyttötarkoituksen mukaan sekä käyttää ohjatusti erilaisia kirjasinleikkauksia samassa käyttöyhteydessä	valitsee ilmaisullisesti sopivimman typografisen tyylin käyttötarkoituksen mukaan sekä käyttää erilaisia kirjasinleikkauksia tarkoituksenmukaisesti samassa käyttöyhteydessä
	toteuttaa ohjatusti graafisen suunnittelun tehtävien ku- vallisista keinoja käyttäen	ideoi ja toteuttaa graafisen suunnittelun tehtäviä ku- vallisista keinoja käyttäen	ideoi ja toteuttaa itsenäisesti ja omaperäisesti graafisen suunnittelun tehtäviä ku- vallisista keinoja käyttäen
Graafisen alan ohjelmien käyttäminen	käyttää kuvankäsittely-, grafiikka-, taitto- ja editorisovelluksia sekä ohjatusti käyttää niitä osittain yhdessä	käyttää kuvankäsittely-, grafiikka-, taitto- ja editorisovelluksia, sekä käyttää niitä osittain yhdessä	käyttää sujuvasti yhdessä kuvankäsittely-, grafiikka-, taitto- ja editorisovelluksia
		tiedostaa graafisen alan sovellusten mahdollisuudet ja rajoitukset toteutuksessa	tiedostaa graafisen alan sovellusten mahdollisuudet ja rajoitukset toteutuksessa
	toteuttaa annetusta raakamateriaalista ohjatusti jonkin graafisen viestinnän tehtävän alan sovelluksia käyttäen	hankkii raakamateriaalia ja toteuttaa joitain graafisen viestinnän tehtäviä alan sovelluksia käyttäen	toteuttaa itsenäisesti graafisen viestinnän tehtäviä alan sovelluksia käyttäen ja luovuttaa itse puuttuvan raakamateriaalin
Tiedostojen käsittely	huomioi ohjatusti graafisen viestinnän tuotteen painotekniset ja sähköisen julkaisemisen vaatimukset	huomioi graafisen viestinnän tuotteen painotekniset ja sähköisen julkaisemisen vaatimukset	huomioi graafisen viestinnän tuotteen painotekniset ja sähköisen julkaisemisen vaatimukset ja osaa tarvittaessa optimoida tiedostoja
	huomioi ohjatusti koko työprosessin ajan jälkikäsittelyn edellyttämät reunaehdot	huomioi koko työprosessin ajan jälkikäsittelyn edellyttämät reunaehdot	huomioi ja ennakoii koko työprosessin ajan jälkikäsittelyn edellyttämät reunaehdot
	osaa tallentaa tiedostoja arkistointia, jatkokäsittelyä ja julkaisemista varten.	osaa valita oikeat tiedostomuodot arkistointia, jatkokäsittelyä ja julkaisemista varten.	osaa valita oikeat tiedostomuodot arkistointia, jatkokäsittelyä ja julkaisemista varten sekä digitalisoida ja versioida erilaista graafista materiaalia.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Opiskelija		
Markkinointiviestinnän perusteet	osaa ohjatusti käyttää mainonnan keinoja työn toteutuksessa	osaa käyttää joiltain osin mainonnan ja markkinointiviestinnän perusteita omassa työssään	osaa soveltaa mainonnan ja markkinointiviestinnän perusteita omassa työssään
	käyttää ohjatusti graafisen viestinnän ilmaisukeinoja imagon muodostamisessa	käyttää graafisen viestinnän ilmaisukeinoja imagon muodostamisessa	käyttää ja soveltaa graafisen viestinnän ilmaisukeinoja imagon muodostamisessa ja markkinoinnissa
Kuva-ilmaisu	muodostaa viestistä kuvallisen kokonaisuuden	pyrkii muodostamaan viestin tarkoituksenmukaiseksi ja visuaalisesti houkuttelevaksi	pelkistää viestin tarkoituksenmukaiseksi ja visuaalisesti houkuttelevaksi kokonaisuudeksi
Teksti-ilmaisu	esittää ideoita tekstin sisällöksi eri viestintävälineisiin.	luo lähes julkaisukelpoista tekstiä eri viestintävälineisiin.	luo lähes virheetöntä tekstiä eri viestintävälineisiin niiden ominaispiirteet huomioon ottaen.
Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3

4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Opiskelija		
Ammattietiikka	käyttää ohjatusti tuotteessa tai palvelussa ammattialan kestävän kehityksen mukaisia toimintatapoja	käyttää tuotteessa tai palvelussa ammattialan kestävän kehityksen mukaisia toimintatapoja	käyttää tuotteessa tai palvelussa ammattialan kestävän kehityksen mukaisia toimintatapoja ja kehittää niitä
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	käyttää työssään toimintakykyä ja terveydentilaa ylläpitäviä työtapoja.	työskentelee turvallisesti ja ergonomisesti terveydestään ja toimintakyvystään huolehtien.	kehittää omaa turvallisuuttaan, ergonomiaa ja toimintakykyä.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla ammattialan ammattitaitovaatimusten mukaisessa työtehtävässä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.

Ammattiosaamisen näytössä osoitetaan vähintään

- työprosessin hallinta kokonaan
- työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta kokonaan
- työn perustana olevan tiedon hallinta kokonaan
- elinikäisen oppimisen avaintaidot kokonaan.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla.

Tavoitteet

Typografia ja kuvitus, 10 ov

Opiskelija osaa

- suunnitella ja toteuttaa graafiselle viestintätuotteelle visuaalisen ulkoasun
- suunnitella ja toteuttaa graafiselle käyttöliittymälle rakenteen ja visuaalisen ulkoasun
- käyttää typografiaa viestinnällisenä ja visuaalisena elementtinä eri julkaisuissa
- hankkia raaka-materiaalia ja tehdä luonnoksia annetun ohjeistuksen pohjalta
- huomioida asiakkaan tarpeet ja toiveet sekä kysyä täsmentäviä kysymyksiä
- ottaa huomioon seuraavan työvaiheen edellyttämät reunaehdot, työmenetelmät ja erityisvaatimukset
- suhteuttaa käytössä olevat resurssit toteutukseen ja työskennellä työryhmässä
- kirjoittaa ilmaisullista tekstiä erilaisiin julkaisuihin
- koostaa pienimuotoisia visuaalisia esityksiä
- pyytää ja ottaa vastaan palautetta asiakkaalta

Keskeiset sisällöt

- Asiakaslähtöinen suunnittelu
- Palaute
- Värien, typografian ja sommittelun käyttäminen
- Teksti-ilmaisu
- Kuva-ilmaisu
- Graafisen alan ohjelmien käyttäminen

Oppimisen arviointi

Oppimisen arvioinnin palaute on, että opiskelija tietää mitä hän osaa ja mitä hänen on vielä opittava. Oppimista arvioidaan antamalla opiskelijalle suullista tai kirjallista palautetta oppimisen etenemisestä.

Palautetta annetaan suullisesti ja opintojakso arvioidaan numeerisesti opintokorttiin arvosanalla 1-3.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään keräämällä opiskelijoiden kirjalliset tai suulliset itsearvioinnit.

Tavoitteet

Graafinen viestintä ja tuotannon suunnittelu, 10 ov

Opiskelija osaa

- suunnitella ja toteuttaa graafiselle viestintätuotteelle visuaalisen ulkoasun
- hankkia raaka-materiaalia ja tehdä luonnoksia annetun ohjeistuksen pohjalta
- huomioida asiakkaan tarpeet ja toiveet sekä kysyä täsmentäviä kysymyksiä
- kertoa visuaalisen suunnittelun teknisistä reunaehdoista
- ottaa huomioon seuraavan työvaiheen edellyttämät reunaehdot, työmenetelmät ja erityisvaatimukset
- suhteuttaa käytössä olevat resurssit toteutukseen ja työskennellä työryhmässä
- koostaa pienimuotoisia visuaalisia esityksiä
- siirtää ja tallentaa valmistamansa aineiston tieto- ja editointijärjestelmiin
- pyytää ja ottaa vastaan palautetta asiakkaalta
- toimia eettisesti käsitellessään ja julkaistessaan aineistoja

Keskeiset sisällöt

- Graafisen viestintätuotteen toteutus
- Tiedostojen käsittely
- Palaute
- Markkinointiviestinnän perusteet
- Teksti-ilmaisu
- Ammattietiikka
- Terveys, turvallisuus ja toimintakyky

Oppimisen arviointi

Oppimisen arvioinnin palaute on, että opiskelija tietää mitä hän osaa ma mitä hänen on vielä opittava. Oppimista arvioidaan antamalla opiskelijalle suullista tai kirjallista palautetta oppimisen etenemisestä.

Palautetta annetaan suullisesti ja opintojakso arvioidaan numeerisesti opintokorttiin arvosanalla 1-3.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään keräämällä opiskelijoiden kirjalliset tai suulliset itsearviointit.

Uusi mediatuotanto 10 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Muu arviointi	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan asteikolla 1 – 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määritetyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - ammattiosaamisen näyttö joka on opinnäytteen esittäminen. 		<ul style="list-style-type: none"> - Verkkopalvelut 3 ov - Sähköiset sovellukset 3 ov - Opinnäyte 4 ov 	<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tutoriaalit - Av-materiaalit - Alan kirjallisuus <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - Projektityöskentelyä - Lähiopetus - Harjoitustehtäviä <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opiskeluun tarkoitetut tilat ja laitteet - Työelämä - Tietoverkko - Projektit
Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.			

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- suunnitella ulkoasun verkkosivustolle, -palvelulle ja multimediatuotteelle
- toteuttaa ajanmukaisia standardeja noudattavan verkkosivuston
- hyödyntää ohjelmoinnin perusteita ja erilaisia sivunkuvauskieliä sekä käyttää sivustoeditoria ja sisällönhallintajärjestelmiä
- toteuttaa interaktiivisia multimediaelementtejä ja -esityksiä
- käsitellä ja optimoida kuva-, teksti-, video- ja äänimateriaalia julkaisualustaan soveltuvaksi
- valmistella aineistoja julkaisualustan laatuvaatimusten mukaisesti ja toimia eettisesti oikein valmistaessaan aineistoja
- ottaa huomioon käytettävyyden ja esteettömyyden periaatteet suunnittelussa ja toteutuksessa
- hakea ohjeita teknisiin ongelmiin
- julkaista ja toimittaa työn asiakkaan tarpeet huomioiden
- ymmärtää periaatteet siitä, kuinka sovellusten käyttöliittymät toteutetaan
- eritellä mihin suuntaan sähköinen media kehitty

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Web-sivujen ja sähköisten julkaisujen toteuttaminen tai ylläpito	suunnittelee omaa työtään ohjatusti	suunnittelee oman työnsä	tekee toteuttamiskelpoisen työsuunnitelman
	etenee ohjatusti työvaiheissa	etenee työvaiheesta toiseen sujuvasti, noudattaa annettuja ohjeita	etenee työvaiheesta toiseen järjestelmällisesti noudattaa annettuja ohjeita ja toimii asetettujen tavoitteiden mukaisesti
Oman työn arviointi	arvioi ohjatusti omaa työskentelyään	arvioi omaa työskentelyään sekä löytää omasta toiminnastaan mahdollisia kehittämiskohteita	arvioi itsenäisesti omaa työskentelyään ja löytää omasta toiminnastaan mahdollisia kehittämiskohteita sekä esittää korjausehdotuksia

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Oman työn suunnittelu	valitsee ohjatusti työvälineet ja ohjelmat sekä käyttää niitä ohjatusti kaikissa työvaiheissa	valitsee työvälineet ja sekä käyttää niitä kaikissa työvaiheissa	valitsee tarkoituksenmukaiset työvälineet ja ohjelmat, sekä käyttää niitä itsenäisesti ja soveltaen kaikissa työvaiheissa
Sivunkuvauskielet ja script-ohjelmointi	käyttää ohjatusti sivunkuvaus- ja scriptikieliä sekä editoreja sivuston ja elektronisten sovellusten toteuttamisessa	käyttää sivunkuvaus- ja scriptikieliä sekä editoreja sivuston ja elektronisten sovellusten toteuttamisessa	käyttää tarkoituksenmukaisesti sivunkuvaus- ja scriptikieliä sekä editoreja sivuston osien toteuttamisessa
Käytettävyys ja optimointi	testaa sivuston toimivuuden	testaa sivuston toimivuuden eri käyttöympäristöissä	testaa sivuston toimivuuden eri käyttöympäristöissä sekä optimoi sivuston latautumisaikaa ja käytettävyttä

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Tietoverkon ja sovellusten toiminnan ymmärtäminen	Ymmärtää tietoverkon teknisen rakenteen perusteita	Ymmärtää tietoverkon rakenteen perusteet ja osaa tuottaa sovelluksia siellä käytettäväksi	Ymmärtää tietoverkon rakenteen perusteet ja osaa tuottaa optimoituja sovelluksia siellä käytettäväksi

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	arvioi omia työtapojaan ja oppimiskykyään sekä hankkii työhönsä liittyvää tietoa tarvitseen ajoittain ohjausta	arvioi omia työtapojaan ja oppimiskykyään realistisesti sekä hankkii tietoa ohjeiden mukaan	arvioi omia työtapojaan ja oppimiskykyään realistisesti ja monipuolisesti sekä toimii omaaloitteisesti tiedon hankinnassa
Vuorovaikutus ja yhteistyö	ottaa vastaan palautetta sekä toimii erilaisten ihmisten kanssa	ottaa vastaan palautetta, muuttaa toimintaansa sen perusteella ja toimii sujuvasti erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä	ottaa vastaan palautetta, muuttaa toimintaansa sen perusteella ja tekee asiallisesti parannusehdotuksia
Aloitekyky ja yrittäjyys	toimii omaaloitteisesti ja työtään arvostavasti.	toimii omaaloitteisesti, tunnollisesti, työtään arvostavasti ja kantaa vastuun omasta työstään.	toimii omaaloitteisesti, tunnollisesti, innovatiivisesti, työtään arvostavasti ja kantaa vastuun omasta työstään.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla ammattialan ammattitaitovaatimusten mukaisessa työtehtävässä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.

Ammattiosaamisen näytössä osoitetaan vähintään

- työprosessin hallinta kokonaan
- työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta kokonaan
- työn perustana olevan tiedon hallinta kokonaan
- elinikäisen oppimisen avaintaidot kokonaan.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla.

Tavoitteet

Verkkopalvelut 5ov

Opiskelija osaa

- suunnitella ulkoasun verkkosivustolle, -palvelulle ja multimediatuotteelle
- käyttää grafiikkaohjelmia sivuston suunnittelussa
- toteuttaa interaktiivisia esityksiä esim. flash- tai Html 5-tekniikalla
- tuottaa videoita esim. flash- tai Html 5-tekniikalla
- sivunkuvauskielten, kuten HTML, JavaScript ja PHP, periaatteita
- siirtää sivustot palveluntarjoajan palvelimelle

Keskeiset sisällöt

- Web-sivut
- Sivunkuvauskielet ja script-ohjelmointi
- Itsearviointi
- Oman työn suunnittelu
- Tietoverkon ja sovellusten toiminnan ymmärtäminen
- Oppiminen ja ongelmanratkaisu
- Vuorovaikutus ja yhteistyö

Oppimisen arviointi

Oppimisen arvioinnin palaute on, että opiskelija tietää mitä hän osaa ma mitä hänen on vielä opittava. Oppimista arvioidaan antamalla opiskelijalle suullista tai kirjallista palautetta oppimisen etenemisestä.

Palautetta annetaan suullisesti ja opintojakso arvioidaan numeerisesti opintokorttiin arvosanalla 1-3.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään keräämällä opiskelijoiden kirjalliset itsearviointit.

Sähköiset sovellukset 5 ov

Opiskelija osaa

- ymmärtää periaatteet siitä, kuinka sovellusten käyttöliittymät toteutetaan
- eritellä mihin suuntaan sähköinen media kehittyy

Keskeiset sisällöt

- Sähköiset sovellukset
- Itsearviointi
- Oman työn suunnittelu
- Sovellusten toiminnan ymmärtäminen
- Oppiminen ja ongelmanratkaisu
- Vuorovaikutus ja yhteistyö

Oppimisen arviointi

Oppimisen arvioinnin palaute on, että opiskelija tietää mitä hän osaa ma mitä hänen on vielä opittava. Oppimista arvioidaan antamalla opiskelijalle suullista tai kirjallista palautetta oppimisen etenemisestä.

Palautetta annetaan suullisesti ja opintojakso arvioidaan numeerisesti opintokorttiin arvosanalla 1-3.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään keräämällä opiskelijoiden kirjalliset itsearviointit.

Valokuvauspalvelut 10 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Muu arviointi	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Toteutustapoja
Tutkinnon osa arvioidaan asteikolla 1 – 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määritetyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.		- Valokuvauspalvelut 10 ov	Oppimateriaalit <ul style="list-style-type: none"> - Tutoriaalit - Av-materiaalit - Alan kirjallisuus
Arviointimenetelmät <ul style="list-style-type: none"> - ammattiosaamisen näyttö 			<ul style="list-style-type: none"> - Opetusmenetelmät - Ryhmätyöskentelyä - Projektityöskentelyä - Lähiopetus - Harjoitustehtäviä
Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.			Oppimisympäristöt <ul style="list-style-type: none"> - Opiskeluun tarkoitetut tilat ja laitteet - Tutustumiskäynnit - Työelämä - Tietoverkko - Projektit

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Valokuvan kuvaaminen	käyttää ohjatusti valokuvakameraa manuaalisäädöillä sekä esivalinta-asetuksilla	käyttää valokuvakameraa manuaalisäädöillä ja esivalinta-asetuksilla	käyttää luovasti valokuvakameran manuaalisäätöjä ja esivalinta-asetuksia
Valokuvan käsittely	käsittelee ohjatusti kuvia erilaisiin käyttötarkoituksiin sopivaksi	käsittelee kuvia erilaisiin käyttötarkoituksiin sopivaksi	käsittelee kuvia erilaisiin käyttötarkoituksiin sopivaksi luovuutta osoittaen

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Muotokuvaus	Ymmärtää muotokuvauksen perusteita	Ymmärtää muotokuvauksen perusteita ja osaa ottaa muotokuvia	Ymmärtää muotokuvaus ja osaa ottaa luovia muotokuvia
Tuotokuvaus	Ymmärtää tuotekuvauksen perusteita	Ymmärtää tuotekuvauksen perusteita ja osaa ottaa tuotekuvia	Ymmärtää tuotokuvaus ja osaa ottaa luovia tuotekuvia
Lehtikuvaus	Ymmärtää lehtikuvauksen perusteita	Ymmärtää lehtikuvauksen perusteita ja osaa ottaa lehtikuvia	Ymmärtää lehtikuvaus ja osaa ottaa luovia lehtikuvia

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Kuvailmaisu	käyttää ohjatusti kuvasomittelun viestinnällisiä periaatteita	käyttää kuvasomittelun viestinnällisiä periaatteita	käyttää luovasti kuvasomittelun viestinnällisiä periaatteita

ARVIOINNIN KOHDE	ARVIOINTIKRITEERIT		
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	arvioi omia työtapojaan ja hankkii ohjatusti työhönsä liittyvää tietoa	arvioi omia työtapojaan ja oppimiskykyään sekä hankkii työhönsä liittyvää tietoa	arvioi omia työtapojaan ja oppimiskykyään realistisesti sekä toimii oma-aloitteisesti tiedon hankinnassa
Vuorovaikutus ja yhteistyö	ottaa vastaan palautetta sekä toimii erilaisten ihmisten kanssa	ottaa vastaan palautetta, muuttaa toimintaansa sen perusteella ja toimii sujuvasti erilaisten ihmisten kanssa työyhteisössä	ottaa vastaan palautetta, muuttaa toimintaansa sen perusteella ja tekee asiallisesti parannusehdotuksia

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla ammattialan ammattitaitovaatimusten mukaisessa työtehtävässä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.

Ammattiosaamisen näytössä osoitetaan vähintään

- työprosessin hallinta kokonaan
- työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta kokonaan
- työn perustana olevan tiedon hallinta kokonaan
- elinikäisen oppimisen avaintaidot kokonaan.

Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä tai tutkintotilaisuudessa osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden menetelmien avulla.

Valokuvauspalvelut, 10 ov

Tavoitteet

Opiskelija osaa

- valita kuhunkin työtehtävään tarkoituksenmukaiset valokuvausvälineet
- kuvan perussäädöt työvaiheen mukaisesti
- käyttää ja huolehtia valokuvausvälineistä niiden edellyttämällä tavalla
- valaista ja valokuvata kohteita erilaisissa ympäristöissä
- kuvan editointi kuvankäsittelyohjelmalla
- muotokuvauksen periaatteita
- tuotekuvauksen periaatteita
- lehtikuvauksen periaatteita

Keskeiset sisällöt

- Itsearviointi
- Oman työn suunnittelu
- Kameratekniikka
- Kuvankäsittelyohjelman käyttö
- Valon merkitys kuvauksessa
- Vuorovaikutus ja yhteistyö
- Oppiminen ja ongelmanratkaisu

Oppimisen arviointi

Oppimisen arvioinnin palaute on, että opiskelija tietää mitä hän osaa ja mitä hänen on vielä opittava. Oppimista arvioidaan antamalla opiskelijalle suullista tai kirjallista palautetta oppimisen etenemisestä.

Palautetta annetaan suullisesti ja opintojakso arvioidaan numeerisesti opintokorttiin arvosanalla 1-3.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään keräämällä opiskelijoiden kirjalliset itsearviointit.

AMMATTITAITOA TÄYDENTÄVÄT TUTKINNON OSAT

Ammattitaitoa täydentävät pakolliset tutkinnon osat

Äidinkieli, suomi, 4 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Vastaavuus lukion kursseihin	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Ohjeellisia toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan asteikolla 1–3 käyttäen tutkinnon perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - mielipideteksti - referaatti - raportti ja/tai työselostus - työnhakuun liittyvät asiakirjat - raportin ja/tai työselostuksen suullinen esittäminen 	<p>Tutkinnon osa vastaa lukion seuraavia kursseja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kieli, tekstit ja vuorovaikutus (ÄI1) - Tekstien rakenteita ja merkityksiä (ÄI 2) - Tekstit ja vaikuttaminen (ÄI4) - Puheviestinnän taitojen syventäminen (ÄI7) 	<ul style="list-style-type: none"> - Työelämän viestintä 1, 2 ov - Työelämän viestintä 2, 2 ov 	<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjallisuus - opettajan jakama materiaali - verkkomateriaali - AV-materiaalit <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - lähiopetus - harjoitustehtävät - verkko-opetus <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskeluun tarkoitetut tilat - työelämä - tietoverkko
Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.			

Tavoitteet

Opiskelija

- viestii ja toimii vuorovaikutustilanteissa siten, että hän kykenee harjoittamaan ammatiaan, osallistumaan työelämään, toimimaan aktiivisena kansalaisena ja hakeutumaan jatko-opintoihin
- hallitsee työelämässä tarvittavat ammattialan tekstitaidot kuten esim. erilaiset selvitykset, dokumentoinnit ja yritystoiminnassa tarvittavan kauppakirjeenvaihdon
- osaa toimia monikulttuurisessa ja monikielisessä ympäristössä
- ymmärtää ammattialaansa liittyvien tekstien kuten työselitysten, -suunnitelmien ja käyttöohjeiden keskeiset käsitteet, olennaisen sisällön ja tarkoituksen
- hankkii eri tavoilla tietoa eri lähteistä sekä välittää sitä suullisesti ja kirjallisesti
- tulkitsee erilaisia tekstilajeja ja kaunokirjallisuutta
- arvioi omaa äidinkielen taitoaan ja kehittää sitä jatkuvasti
- osaa toimia erilaisissa ammattialansa vuorovaikutustilanteissa, joista esimerkkinä asiakastilanteissa toimiminen
- hallitsee ammattialansa erilaiset puheviestintätilanteet esimerkiksi työsuorituksen ja audiovisuaalisen alan opinnäytteen esittelyn
- osaa laatia ammattialansa ja yhteisönsä tavallisimmat kirjalliset työt kuten työsuunnitelmat, tarjoukset ja sopimukset
- osaa toimia työnhakutilanteessa ja laatia työpaikanhakuun liittyvät asiakirjat
- hyödyntää audiovisuaalisen viestinnän alan ammattilehtiä ja muita viestintävälineitä

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
Tiedonhankinta	hakee ohjatusti ammattialansa kannalta keskeistä tietoa selkeistä teksteistä	hankkii ammattialaansa liittyvää tietoa erilaisista lähteistä ja käyttää luotettavia tekstejä	hakee tietoa erilaisista lähteistä ja vaikeaselkoisistakin teksteistä sekä arvioi niiden luotettavuutta
Tekstien ymmärtäminen	ymmärtää ammattitaidon kannalta keskeisen tekstin päätarkoituksen ja osaa yhdistää sen tietoja omiin kokemuksiinsa ja tietoihinsa	ymmärtää tekstin tarkoituksen ja pääsisällön sekä osaa yhdistää ja vertailla sen yksityiskohtia omiin kokemuksiinsa ja tietoihinsa suhteuttaen	ymmärtää sekä tekstin tarkoituksen ja sanoman että yksityiskohtien merkityksen, tekee johtopäätöksiä ja arvioi tekstin sisältöä ja ilmaisutapaa
Kirjallinen viestintä	kirjoittaa ohjatusti ammattitaidon kannalta keskeisiä tekstejä tuntee oikeinkirjoituksen perusasioita laatii ohjatusti ja mallin mukaan asiakirjat käyttää mallin mukaan tekstilajiin kuuluvia vaatimuksia	kirjoittaa ammattitaidon kannalta keskeisiä tekstejä käyttää sujuvaa lause- ja virkerakennetta ja jaksottaa tekstiä laatii asianmukaiset asiakirjat käyttää tekstilajiin kuuluvia vaatimuksia ja muutakin tekstilajitietämystään	kirjoittaa tavoitteellisesti ja työstää tekstejään oman arvion ja palautteen pohjalta hallitsee kielenkäytön perusnormit sekä hioo tuottamiensa tekstien kieli- ja ulkoasua laatii asianmukaisia asiakirjoja ja osaa soveltaa asiakirjamalleja soveltaa tekstilajin vaatimuksia omissa teksteissään
Vuorovaikutus ja työelämän kielenkäyttötilanteissa toimiminen	toimii asiallisesti vuorovaikutustilanteissa mm. työnhakutilanteessa osallistuu keskusteluun käyttämällä puheenvuoroja perustelee mielipiteensä	toimii asiallisesti ja kohteliaasti vuorovaikutustilanteissa mm. työnhakutilanteessa osallistuu keskusteluun ja vie keskustelua tavoitteen suunnassa eteenpäin perustelee monipuolisesti mielipiteensä ja väitteensä	toimii erilaisissa vuorovaikutustilanteissa asiakaslähtöisesti, joustavasti ja vakuuttavasti osallistuu aktiivisesti ja rakentavasti keskusteluun ja kantaa osaltaan vastuuta viestintäilmapiiristä perustelee monipuolisesti näkemyksiään sekä arvioi vaikuttamispyrkimyksiä

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
	osaa pitää lyhyen esityksen	saa puhuessaan kontaktin kuulijoihinsa ja osaa rakentaa puheenvuoronsa niin, että sitä on helppo seurata	pystyy puhuessaan ylläpitämään vuorovaikutusta, osaa havainnollistaa esitystään ja rakentaa sen sisällön loogiseksi
Mediaosaaminen	tuntee ammattialansa keskeiset mediat noudattaa ohjatusti tekijänoikeuksia	käyttää keskeisiä viestintävälineitä ja osaa arvioida mediatekstejä tuntee tekijänoikeudet oikeutena ja velvoitteena, noudattaa tekijänoikeuksia mm. ilmoittamalla lähteensä	hyödyntää monipuolisesti viestintävälineitä ja arvioi kriittisesti mediatekstejä osaa viitata käyttämiinsä lähteisiin ja tarvittaessa pyytää niihin käytönluvan
Kielen ja kulttuurin tunteminen	tunnistaa oman kielen ja kulttuurienvälisen viestinnän merkityksen käyttää kirjallisuutta ja muita taidemuotoja elämyksellisesti.	ottaa huomioon kulttuurienvälisen viestinnän omassa vuorovaikutuksessaan osaa eritellä kirjallisuutta ja muita taidemuotoja	soveltaa kulttuurienvälistä viestintää ja omaa kulttuuriosaamistaan sekä toimii suvaitsevasti osaa analysoida ja tulkita kirjallisuutta ja muita taidemuotoja.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 2. Vuorovaikutus- ja yhteistyö, 7. Estetiikka, 8. Viestintä- ja mediaosaaminen, 10. Teknologia ja tietotekniikka, 11. Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit.

Työelämän viestintä 1, 2 ov

Tavoitteet

Opiskelija

- hallitsee työelämässä tarvittavat tekstitaidot
- ymmärtää erilaisten tekstien olennaisen sisällön ja tarkoituksen
- hankkii tietoa eri lähteistä sekä välittää sitä suullisesti ja kirjallisesti
- arvioi ja kehittää äidinkielen taitoaan
- osaa laatia työsuunnitelmat ja raportit
- hyödyntää ammattilehtiä ja muita viestintävälineitä
- käyttää mediaa kriittisesti ja tuntee lähteiden käytön periaatteet
- kehittää viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan ja osallistuu rakentavasti työpaikkansa viestintään

Keskeiset sisällöt

- tiedonhankinta
- tekstien ymmärtäminen
- kirjallinen viestintä
- mediaosaaminen

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan oppimisen etenemisestä palautetta kirjallisista ja suullisista harjoituksista sekä mahdollisista pieni-
muotoisista kokeista.

Palautetta annetaan kirjallisesti asteikolla 1 – 3. Opintojakson arvosana kirjataan opintokorttiin.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään kirjallisten ja /tai suullisten itsearviointitehtävien avulla.

Työelämän viestintä 2, 2 ov

Tavoitteet

Opiskelija

- viestii ja toimii vuorovaikutustilanteissa siten, että hän kykenee toimimaan työelämässä, toimimaan aktiivisena kansalaisena ja hakeutumaan jatko-opintoihin
- hallitsee työelämässä tarvittavat tekstitaidot
- osaa toimia monikulttuurisessa ympäristössä
- hankkii tietoa eri lähteistä sekä välittää sitä suullisesti ja kirjallisesti
- tulkitsee erilaisia tekstilajeja ja kaunokirjallisuutta
- arvioi ja kehittää äidinkielen taitoaan
- osaa toimia alan asiakaspalvelutilanteissa
- hallitsee tarvittavat puheviestintätilanteet
- osaa toimia työnhakutilanteessa ja laatia työpaikanhakuun liittyvät asiakirjat
- hyödyntää ammattilehtiä ja muita viestintävälineitä
- käyttää mediaa kriittisesti ja tuntee lähteiden käytön periaatteet
- kehittää viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan ja osallistuu rakentavasti työpaikkansa viestintään

Keskeiset sisällöt

- vuorovaikutus ja työelämän kielenkäyttötilanteissa toimiminen
- kielen ja kulttuurin tunteminen

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan oppimisen etenemisestä palautetta kirjallisista ja suullisista harjoituksista sekä mahdollisista pieni-
muotoisista kokeista.

Palautetta annetaan kirjallisesti asteikolla 1 – 3. Opintojakson arvosana kirjataan opintokorttiin.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään kirjallisten ja /tai suullisten itsearviointitehtävien avulla.

Äidinkieli, suomi toisena kielenä, 4 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Vastaavuus lukion kursseihin	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Ohjeellisia toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan asteikolla 1–3 käyttäen tutkinnon perusteissa määritellyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjallinen koe - suullinen esitys tai puhe-tilanne 	<p>Tutkinnon osa vastaa lukion seuraavia kursseja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Perusteet hallintaan (S21) - Kieli käyttöön (S22) 	-	<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjallisuus - opettajan jakama materiaali - verkkomateriaali - AV-välineet <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - lähiopetus - harjoitustehtävät - verkko-opetus <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskeluun tarkoitetut tilat - työelämä - tietoverkko
Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.			

Tavoitteet

Opiskelija

- hallitsee sellaiset viestintä- ja vuorovaikutustaidot, että hänellä on riittävät valmiudet työelämään, aktiiviseen kansalaisuuteen ja jatko-opintoihin
- ymmärtää suomenkielisen suullisen viestinnän keskeiset sisällöt ja seuraa vaivattomasti opinnoissa käsiteltävää asiaa sekä kykenee osallistumaan työskentelyyn
- ymmärtää kirjallisen oppimateriaalin keskeiset sisällöt ja pystyy käyttämään niitä opinnoissa etenemiseen
- saa virikkeitä ja elämyksiä tutustuessaan kirjallisuuteen ja erilaisiin tekstilajeihin suomeksi ja mahdollisuuksien mukaan äidinkielellään
- tuottaa asiakirjoja ja muita tekstejä esimerkkinä raportit, tiedotteet sekä kaupanteon ja kokousten asiakirjat
- hallitsee suomen kielen keskeiset rakenteet sekä liike-elämän ja julkishallinnon ammattisanaston ja sanontatavat
- osaa toimia ammatissaan suomalaisen työelämän ja yhteiskunnan keskeisten toimintatapojen mukaan
- hakee tietoa eri lähteistä, käyttää sanakirjoja ja tekee muistiinpanoja itsenäisesti sekä käyttää kirjallista ja tietoverkoissa olevaa aineistoa kielitaitonsa kehittämiseksi ja opintojensa edistämiseksi.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
Tiedonhankinta	hakee ohjatusti ammattialansa kannalta keskeistä tietoa selkeistä teksteistä	hankkii ammattialaansa liittyvää tietoa erilaisista lähteistä ja käyttää luotettavia tekstejä	hakee tietoa erilaisista lähteistä ja vaikeaselkoisistakin teksteistä sekä arvioi niiden luotettavuutta
Tekstien ymmärtäminen	ymmärtää lyhyitä käytännönläheisiä tekstejä, avainsanoja ja tärkeitä yksityiskohtia sekä ammattialansa sisältöjä käsitteleviä tekstejä	ymmärtää tekstejä oman alansa tai yleisistä aiheista sekä jonkin verran päättelyä vaativia tekstejä, osaa etsiä ja yhdistellä tietoja useammasta muutaman sivun pituisesta tekstistä	ymmärtää itsenäisesti tekstejä myös abstrakteista aiheista, jotka voivat liittyä myös oman alan työhön ja työturvallisuuteen, hahmottaa nopeasti tekstin sisällön ja sen tarpeellisuuden ja soveltaa sitä erilaisiin tehtäviin
Kirjallinen viestintä	kirjoittaa lyhyen, sidosteisen tekstin tutuista aiheista tavallisimmissa kirjallisen viestinnän muodoissa sekä hallitsee yleisissä ja ammatillisissa tilanteissa tarvittavien tekstien laadintaan riittävän sanaston ja rakenteet	kirjoittaa tekstejä sekä tutuista abstrakteista ja oman ammattialansa aiheista, käyttää monenlaiseen kirjoittamiseen tarvittavaa sanastoa ja lauserakenteita sekä kirjoittaa ymmärrettävää ja kohtuullisen virheetöntä kieltä	kirjoittaa selkeitä ja yksityiskohtaisia tekstejä myös abstrakteista aiheista sekä työtehtävistään, yhdistelee tai tiivistää eri lähteistä poimittuja tietoja tekstiinsä, hallitsee laajan sanaston ja vaativia lauserakenteita sekä kielelliset keinot selkeän, sidosteisen tekstin laatimiseksi
Vuorovaikutus ja työelämän kielenkäyttötilanteissa toimiminen	ymmärtää opiskelua tai oman alansa työtä käsittelevän puheen ja tavallista sanastoa sisältävän keskustelun kertoo tutuista asioista ja selviytyy epävirallisista keskusteluista sekä viestii ammattialaansa liittyvissä erilaisissa tilanteissa	ymmärtää yleisiä aiheita ja asiatietoa sisältävät sekä omaan ammattialaansa liittyvät keskustelut ja hallitsee sanaston kertoo tavallisista, konkreetteista aiheista ja selostaa alansa työtehtäviin liittyviä aiheita sekä viestii ja käyttää kohtalaisen laajaa sanastoa, monenlaisia rakenteita ja mutkikkaita lauseita	ymmärtää konkreetin ja abstraktin sekä omaa ammattialaa käsittelevän puhutun kielen, erottaa erilaiset puhetyylit ja osaa tiivistää kuulemastaan avainkohdat ja tärkeät yksityiskohdat viestii selkeästi kokemuspiiriinsä ja ammattialaansa liittyvissä tilanteissa sekä useimmissa käytännöllisissä ja sosiaalisissa tilanteissa sekä muodollisissa keskusteluissa, käyttää kielen rakenteita ja laajahkoa sanastoa
Kielen ja kulttuurin tunteminen	tuntee suomalaista yhteiskuntaa, kulttuuria ja ymmärtää kulttuurien välisen viestinnän merkityksen	ymmärtää suomalaisen yhteiskunnan normeja ja työelämän toimintatapoja sekä ottaa huomioon kulttuurien välisen viestinnän omassa vuorovaikutuksessaan	soveltaa tietoaan suomalaisen yhteiskunnan normeista ja työelämän toimintatavoista sekä soveltaa kulttuurienvälistä viestintää ja omaa kulttuuriosaamistaan

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
Kielenopiskelu	tuntee erilaisia kielenopiskelun työtapoja ja sanakirjojen ja muiden tietolähteiden käytön periaatteita.	soveltaa erilaisia kielenopiskelun työtapoja ja käyttää sanakirjoja ja muita tietolähteitä ymmärtämisen avuksi.	soveltaa opiskelussaan erilaisia kielenopiskelun strategioita sekä käyttää sanakirjoja ja muita tietolähteitä tuottamistehtävien apuna.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 2. Vuorovaikutus- ja yhteistyötaidot, 8. Viestintä ja mediaosaaminen, 11. Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit.

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan oppimisen etenemisestä palautetta kirjallisista ja suullisista harjoituksista sekä mahdollisesti pienimuotoisista kokeista.

Palautetta annetaan numeerisesti arviointiasteikolla 1 – 3. Opintokorttiin suoritus kirjataan merkinnällä S (= suoritettu).

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään antamalla opiskelijoiden arvioida omia suorituksiaan.

Toinen kotimainen kieli, ruotsi, 1 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Vastaavuus lukion kursseihin	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Ohjeellisia toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan asteikolla 1–3 käyttäen tutkinnon perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjallinen koe - suullinen esitys tai puhe-tilanne 	<p>Tutkinnon osa vastaa lukion seuraavia kursseja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koulu ja vapaa-aika (RUB1) 	-	<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjallinen - suullinen - AV-välineet <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - sanaston harjaannuttaminen - työelämän asiakaspalvelutilanteet vuorokeskusteluun toteutettuna - verkko-opetus <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskeluun tarkoitettut tilat - kulttuurikohteisiin tutustuminen - työelämä - tietoverkko
Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.			

Tavoitteet

Opiskelija

- selviytyy liiketalouden ja hallinnon alan rutiininomaisista työtehtävistä ja arkipäivän tilanteista toisella kotimaisella kielellä
- ymmärtää molempien kansalliskielten ja kulttuurin merkityksen monikulttuurisessa Suomessa.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
Tiedon hankinta	tuntee sanakirjojen ja muiden tietolähteiden käytön periaatteet	käyttää sanakirjoja ja jonkin verran myös muita, kuten esimerkiksi sähköisiä, tietolähteitä	käyttää sanakirjoja, myös sähköisiä, ja muuta lähteaineistoa hankkiakseen lisätietoa omaa alaa käsittelevistä vieraskielisistä yksinkertaisista ohjeistuksista
Tekstien ymmärtäminen Kirjallinen viestintä	ymmärtää apuvälineitä käyttäen lyhyiden ja yksinkertaisten omaan työhön ja työturvallisuuteen liittyvien kirjallisten viestien sisällön	kirjoittaa mallin mukaan lyhyitä työhön liittyviä tekstejä kuten työ- ja turvallisuusohjeet	kirjoittaa lyhyitä työhön liittyviä muistiinpanoja, ohjeita tai tilauslistoja
Vuorovaikutus ja työelämän kielenkäyttötilanteissa toimiminen	kertoo muutamalla sanalla itsestään tai tutuista asioista omassa työssään	selviytyy rutiininomaisista päivittäiseen elämään liittyvistä puhetilanteista, jos puhukumppani puhuu hitaasti ja käyttää yksinkertaista, keskeistä sanastoa	toimii tavanomaisimmissa viestintätilanteissa sekä kasvotusten että puhelimesta ja tarvittaessa pyytää tarkennusta tai selvennystä
Kielen ja kulttuurin merkitys	on tietoinen ruotsin kielen ja kulttuurin merkityksestä	ymmärtää ruotsin kielen ja kulttuurin merkityksen kohdatessaan pohjoismaalaisia	ymmärtää ruotsin kielen ja kulttuurin aseman monikulttuurisessa Suomessa
Kielenopiskelu	tunnistaa omat oppimisstrategiansa.	tunnistaa omien oppimisstrategioidensa vahvuuksia ja heikkouksia.	kokeilee uusia strategioita ja oppimistapoja.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 2. Vuorovaikutus- ja yhteistyö, 8. Viestintä- ja mediaosaaminen, 11. Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit.

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan palautetta oppimisen etenemisestä suullisesti ja/tai kirjallisesti lähituntien aikana.

Arviointiasteikko on 1-3.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään antamalla opiskelijan itse arvioida omia suorituksiaan.

Vieras kieli, a-kieli, 2 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Vastaavuus lukion kursseihin	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Ohjeellisia toteutustapoja
Tutkinnon osa arvioidaan arviointiasteikolla 1 – 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.	Tutkinnon osa vastaa lukion seuraavia kursseja: - Nuori ja hänen maailmansa (ENA1)	-	Oppimateriaalit - kirjallinen - suullinen - AV-materiaalit Opetusmenetelmät - esittävät opetusmenetelmät - parikeskustelut - ryhmätyöt - verkko-opetus
Arviointimenetelmät - kirjallinen koe - suullinen esitys tai puhe-tilanne			
Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.			Oppimisympäristöt - opiskeluun tarkoitettut tilat - työelämä - tietoverkko

Tavoitteet

Opiskelija osaa

- viestii ja toimii vuorovaikutustilanteissa siten, että hän kykenee harjoittamaan ammattiaan, osallistumaan työelämään, toimimaan aktiivisena kansalaisena ja hakeutumaan jatko-opintoihin
- hallitsee liiketalouden ja kaupan alan keskeiset asiakaspalvelu- ja viestintätilanteet
- osaa toimia monikulttuurisessa ja monikielisessä ympäristössä.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
Tiedonhankinta	hakee tietoa työhönsä liittyvistä materiaaleista ja ohjeista ohjattuna ja sanakirjoja käyttäen	hakee omaa alaa koskevaa tietoa sanakirjoja ja jonkin verran myös muita, kuten esimerkiksi sähköisiä, tietolähteitä käyttäen	hakee monipuolisesti omaa alaa koskevaa tietoa, soveltaa tietojaan ja taitojaan sekä perustelee ratkaisunsa
Tekstien ymmärtäminen sekä kirjallinen viestintä	ymmärtää lyhyitä ja yksinkertaisia oman alansa työhön liittyviä kirjallisia viestejä kirjoittaa ohjattuna mallin mukaan työhönsä liittyviä yksinkertaisia ja lyhyitä tekstejä	ymmärtää työhönsä ja alansa tuotteisiin ja prosesseihin liittyviä kirjallisia ohjeita apuvälineitä käyttäen ja tekee tarkentavia kysymyksiä sekä osaa toimia niiden mukaan kirjoittaa mallin mukaan työhönsä liittyviä yksinkertaisia ja lyhyitä tekstejä	ymmärtää työhönsä ja alansa tuotteisiin ja prosesseihin liittyviä kirjallisia ohjeita sekä työstä annettua palautetta kirjoittaa tavanomaisia henkilökohtaisia viestejä ja lyhyitä tekstejä sekä täyttää yksinkertaisia työhönsä liittyviä asiakirjoja
Vuorovaikutus ja työelämän kielenkäyttötilanteissa toimiminen	ymmärtää lyhyitä ja yksinkertaisia oman alansa työhön liittyviä suullisia viestejä ja osaa toimia niiden mukaan kertoo lyhyesti itsestään ja alansa työtehtävistä vastamalla hänelle esitettyihin kysymyksiin ennakoitavissa olevissa ja tutuissa työtilanteissa	ymmärtää tavanomaisimpia työhönsä ja alansa tuotteisiin ja prosesseihin liittyviä suullisia ohjeita ja osaa toimia niiden mukaan kertoo itsestään ja työtehtävistään siten, että tulee ymmärretyksi ja osallistuu keskusteluun, mikäli keskustelukumppani puhuu hitaasti ja käyttää yksinkertaisia rakenteita	ymmärtää keskeiset ajatukset tavanomaisesta normaalitehoksesta puheesta ja toimii niiden mukaan kertoo tutuissa tilanteissa työpaikastaan ja työstään ja siihen liittyvistä normeista ja tavoista sekä tarvittaessa ottaa selvää muiden maiden vastaavista asioista hankkii kysymällä työhönsä liittyviä lisäohjeita
Kielen ja kulttuurin tuntemus	on tietoinen opiskelemansa kielen ja sen edustaman kulttuurin merkityksestä	ymmärtää opiskelemansa kielen ja sen edustaman kulttuurin merkityksen	soveltaa vieraan kielen ja kulttuurin tietojaan ja taitojaan
Kielenopiskelu	tunnistaa omat oppimisstrategiansa.	arvioi oppimisstrategioidensa vahvuuksia ja heikkouksia.	vahvistaa oppimistaan kokeilemalla uusia strategioita ja oppimistapoja.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 2. Vuorovaikutus- ja yhteistyö, 8. Viestintä- ja mediaosaaminen, 11. Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit.

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan palautetta oppimisen etenemisestä suullisesti ja/tai kirjallisesti lähituntien aikana.

Arviointiasteikko on 1-3.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään antamalla opiskelijan itse arvioida omia suorituksiaan.

Matematiikka, 3 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Vastaavuus lukion kursseihin	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Ohjeellisia toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan arviointiasteikolla 1 – 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjalliset kokeet ja/tai harjoitustehtäviä 	<p>Tutkinnon osa vastaa lukion seuraavia kursseja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lausekkeet ja yhtälöt (MAB 1) - Geometria (MAB 2) 	<ul style="list-style-type: none"> - Matematiikka 1, 1 ov - Matematiikka 2, 1 ov - Matematiikka 3, 1 ov 	<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - opettajan ilmoittama aineisto <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - lähiopetus - harjoitustehtävät - ryhmätyöt - verkko-opetus <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskeluun tarkoitettut tilat - työelämä - tutustumiskäynnit - tietoverkko
Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.			

Tavoitteet

Opiskelija osaa

- hallitsee peruslaskutoimitukset, prosenttilaskennan ja mittayksiköiden muunnokset sekä mittasuhteet ja käyttää niitä ammattialaan liittyvissä laskutoimituksissa, joita ovat esim. liiketoimintaan ja materiaalimenekkeihin liittyvät laskutoimitukset
- laskee pinta-aloja ja tilavuuksia sekä soveltaa geometriaa ammattialan vaatimassa
- laajuudessa, esim. ammattialan erilaisten piirustusten lukemisessa ja tekemisessä käyttää sopivia matemaattisia menetelmiä ammattitehtäviin liittyvien ongelmien ratkaisussa, esim. geometrian menetelmiä valmistuksen ja tekemisen eri vaiheissa
- ilmaisee muuttujien välisiä riippuvuuksia matemaattisilla lausekkeilla
- muodostaa ja laatii ammattialan tehtäviin liittyviä yhtälöitä, lausekkeita, taulukoita ja piirroksia sekä ratkaisee työssä tarpeellisia matemaattisia tehtäviä yhtälöillä, päättelämällä, kuvaajien avulla sekä arvioi tulosten oikeellisuutta
- käyttää matemaattisten ongelmien ratkaisussa apuna laskinta, tietokonetta ja tarvittaessa muita matematiikan apuvälineitä kuten esim. harppia, kolmioviivainta ja ammattialan käytännön matemaattisia sovelluksia.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
Peruslaskutoimitukset, prosenttilaskenta ja mit-tayksikkömuunnokset sekä matemaattiset peruskäsit-teet ja esitystavat	suorittaa työtehtäviin liittyvät rutiinomaiset laskutoimitukset ja tuntee keskeisimmät matemaatti-set käsitteet ja esitystavat	suorittaa sujuvasti ammattiin liittyvät laskutoimitukset ja käyttää jossakin määrin matemaattisia käsitteitä ja esitystapoja ilmaisussaan	soveltaa ammattialalla tarvittavia laskutoimituksia ja arvioi tulosten tarkkuutta sekä hallitsee am-mattialalla käytettävät matemaat-tiset käsitteet ja esitystavat
Matemaattiset menetelmät ja ongelmanratkaisu sekä tulosten arviointi	ratkaisee työtehtäviin liittyvät keskeiset mate-maattiset ongelmat joko pääättelemällä, graafisesti tai laskennallisesti sekä osaa arvioida tulosten suuruusluokkaa	ratkaisee ammattiin liittyviä ongelmia matemaattisten menetelmien avulla sekä arvioi tulosten oikeellisuutta	soveltaa matemaattisia menetel-miä ammattialaan liittyvien on-gelmien ratkaisussa ja -asettelussa sekä arvioi menetel-mien luotettavuutta ja tarkkuutta
Laskimen ja tietokoneen käyttäminen	käyttää laskinta ja tieto-konetta työtehtäviin liitty-vien matemaattisten pe-rustehtävien ratkaisemi-seen	käyttää sujuvasti laskinta ja tietokonetta ammattiin liitty-vien matemaattisten ongel-mien ratkaisemiseen	käyttää soveltaen laskinta ja tietokonetta ammattialaan liitty-vien ongelmien ratkaisemiseen
Numeerisen tiedon käsitte-ly, analysointi ja tuottami-nen	käyttää tiedonlähteenä tilastoja, taulukoita ja graafisia esityksiä	käyttää tilastoja, taulukoita ja graafisia esityksiä ammattiin liittyvien ongelmien ratkai-suun	soveltaa tilastoja, taulukoita ja graafisia esityksiä ammattialaan liittyvien ongelmien ratkaisuun sekä esittää tuottamiaaan mate-maattisia tuloksia tilastoina, taulukkoina ja graafisina esityk-sinä
	laskee ohjeen mukaan aineiston keskilukuja.	laskee keskeisimpiä tilastol-lisia tunnuslukuja.	laskee tai määrittää annetusta aineistosta keskeisimmät tilastol-liset tunnusluvut.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 9. Matematiikka ja luonnontieteet.

Matematiikka 1, 1 ov

Tavoitteet

Opiskelija

- käyttää sopivia matemaattisia menetelmiä liike-elämässä sekä julkishallinnossa esiintyvien ongelmien ratkaisussa,
- ilmaisee muuttujien välisiä riippuvuuksia matemaattisilla lausekkeilla,
- muodostaa ja laatii liike-elämään ja julkishallintoon liittyviä yhtälöitä, lausekkeita, taulukoita ja piirroksia sekä ratkaisee työssä tarpeellisia matemaattisia tehtäviä yhtälöillä, päättelemällä, kuvaajien avulla sekä arvioi tulosten oikeellisuutta,
- käyttää matemaattisten ongelmien ratkaisussa apuna laskinta, tietokonetta ja tarvittaessa muita matematiikan apuvälineitä.

Keskeiset sisällöt

- peruslaskutoimitukset, prosenttilaskenta ja mittayksikkömuunnokset sekä matemaattiset peruskäsitteet ja esitystavat
- matemaattiset menetelmät ja ongelmanratkaisu sekä tulosten arviointi
- laskimen ja tietokoneen käyttäminen

Oppimisen arviointi

Oppimista arvioidaan tuntityöskentelyn jatkuvalla seurannalla ja arvioitavilla testeillä ja harjoitustehtävillä.

Opiskelijalle annetaan suullista palautetta opintojakson aikana oppimisen etenemisestä. Palautetta annetaan numeerisesti arviointiasteikolla 1-3. Opintojakson arvosana kirjataan opintokorttiin.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään opastamalla häntä ymmärtämään oman taitotasonsa vahvuudet ja kehitettävät alueet sekä ohjaamalla häntä ylläpitämään ja kohottamaan taitotasoaan hänelle sopivien oppimismenetelmien avulla.

Matematiikka 2, 1 ov

Tavoitteet

Opiskelija

- hallitsee peruslaskutoimitukset, prosenttilaskennan ja mittayksiköiden muunnokset ja käyttää niitä ammattiin liittyvissä laskutoimituksissa
- laskee pinta-aloja ja tilavuuksia sekä soveltaa geometriaa ammattialan vaatimassa laajuudessa
- ilmaisee muuttujien välisiä riippuvuuksia matemaattisilla lausekkeilla
- muodostaa ja laatii ammattitehtäviin liittyviä yhtälöitä, lausekkeita, taulukoita ja piirroksia sekä ratkaisee työssä tarpeellisia matemaattisia tehtäviä yhtälöillä, päättelemällä, kuvaajien avulla sekä arvioi tulosten oikeellisuutta
- käyttää matemaattisten ongelmien ratkaisussa apuna laskinta, tietokonetta ja tarvittaessa muita matematiikan apuvälineitä.

Keskeiset sisällöt

- peruslaskutoimitukset, prosenttilaskenta ja mittayksikkömuunnokset sekä matemaattiset peruskäsitteet ja esitystavat
- matemaattiset menetelmät ja ongelmanratkaisu sekä tulosten arviointi
- laskimen ja tietokoneen käyttäminen

Oppimisen arviointi

Oppimista arvioidaan tuntityöskentelyn jatkuvalla seurannalla ja arvioitavilla testeillä ja harjoitustehtävillä.

Opiskelijalle annetaan suullista palautetta opintojakson aikana oppimisen etenemisestä. Palautetta annetaan numeerisesti arviointiasteikolla 1-3. Opintojakson arvosana kirjataan opintokorttiin.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään opastamalla häntä ymmärtämään oman taitotasonsa vahvuudet ja kehitettävät alueet sekä ohjaamalla häntä ylläpitämään ja kohottamaan taitotasoaan hänelle sopivien oppimismenetelmien avulla.

Matematiikka 3, 1 ov

Tavoitteet

Opiskelija

- käyttää sopivia matemaattisia menetelmiä ammattitehtäviin liittyvien ongelmien ratkaisussa
- muodostaa ja laatii ammattitehtäviin liittyviä yhtälöitä, lausekkeita, taulukoita ja piirroksia sekä ratkaisee työssä tarpeellisia matemaattisia tehtäviä yhtälöillä, päättelemällä, kuvaajien avulla sekä arvioi tulosten oikeellisuutta
- käyttää matemaattisten ongelmien ratkaisussa apuna laskinta, tietokonetta ja tarvittaessa muita matematiikan apuvälineitä.

Keskeiset sisällöt

- laskimen ja tietokoneen käyttäminen
- numeerisen tiedon käsittely, analysointi ja tuottaminen

Oppimisen arviointi

Oppimista arvioidaan tuntityöskentelyn jatkuvalla seurannalla ja arvioitavilla testeillä ja harjoitustehtävillä.

Opiskelijalle annetaan suullista palautetta opintojakson aikana oppimisen etenemisestä. Palautetta annetaan numeerisesti arviointiasteikolla 1 – 3. Opintojakson arvosana kirjataan opintokorttiin.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään opastamalla häntä ymmärtämään oman taitotasonsa vahvuudet ja kehitettävät alueet sekä ohjaamalla häntä ylläpitämään ja kohottamaan taitotasoaan hänelle sopivien oppimismenetelmien avulla.

Fysiikka ja kemia, 2 ov

Fysiikka ja kemia, 2 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Vastaavuus lukion kursseihin	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Ohjeellisia toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan asteikolla 1 – 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määritettyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjalliset kokeet ja/tai harjoitustehtäviä 	<p>Tutkinnon osa vastaa lukion seuraavia kursseja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fysiikka luonnontieteinä (FY1) - Ihmisen ja elinympäristön kemia (KE1) 	<ul style="list-style-type: none"> - Fysiikka 1, 1 ov - Kemia 1, 1 ov 	<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - opettajan ilmoittama aineisto <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - lähiopetus - harjoitustehtävät - ryhmätyöt - laborointi - verkko-opetus <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskeluun tarkoitetut tilat - työelämä - tutustumiskäynnit - tietoverkko
Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.			

Tavoitteet

Opiskelija

- soveltaa ammattialansa kannalta keskeisiä fysikaalisia ja kemiallisia ilmiöitä, käsitteitä ja lain-alaisuuksia
- osaa työssään ja muussa toiminnassaan ottaa huomioon luonnon lainalaisuudet ja toimia niiden mukaisesti ympäristöä ja energiaa säästämällä
- tarkastelee keskeisiä ympäristöongelmia luonnontieteelliseltä kannalta
- soveltaa ammattialansa kannalta keskeisiä fysiikan lakeja ja käsitteitä
- hallitsee ammattialansa kannalta keskeisiä mekaniikan, lämpöopin ja sähköopin peruskäsitteitä ja ilmiöitä niin, että hän osaa käsitellä ammattialalla tarvittavia laitteita ja järjestelmiä turvallisesti ja taloudellisesti sekä työskennellä ergonomisesti
- ottaa huomioon työssään ympäristön ja ammattialan kannalta keskeisiä kemian ilmiöitä, ja sitä varten hänen on tunnettava tavallisimpien alkuaineiden ja sekä epäorgaanisten että orgaanisten yhdisteiden kemiallisia ominaisuuksia
- säilyttää, käyttää oikein ja hävittää asianmukaisesti ammattialalla tarvittavia aineita sekä laskee ainemääriä ja pitoisuuksia esim. pintakäsittely- ja viimeistelyaineissa
- osaa tulkita aineiden terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavat tekijät tuotteiden merkinnöistä ja ottaa työskentelysääntöihin huomioon aineiden erityisominaisuudet niin, ettei vaaranna omaa, muiden eikä ympäristön turvallisuutta
- tekee havaintoja ja mittauksia ammattialansa kannalta keskeisistä fysikaalisista ja kemiallisista ilmiöistä
- kerää, käsittelee ja analysoi tekemiään havaintoja ja mittauksia

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
Lämpöopin, mekaniikan ja sähköopin lainalaisuuksien tunteminen ja huomioon ottaminen työssä	tuntee fysiikan lainalaisuuksia niin, että pystyy työtehtävissään ottamaan huomioon niihin liittyvät ilmiöt, mutta tarvitsee joissakin kohdin ohjausta	osaa ottaa huomioon fysiikkaan liittyvät ilmiöt työtehtävissään	osaa itsenäisesti soveltaa fysiikan lainalaisuuksia työssään
Kemiallisten aineiden ja yhdisteiden sekä niiden ominaisuuksien tunteminen ja huomioon ottaminen työssä	käsittelee, säilyttää ja hävittää oikein työtehtävissään tarvittavia kemikaaleja ja ottaa huomioon erilaisten aineiden ominaisuudet ja ympäristöriskit työssään, mutta tarvitsee osin ohjausta tulkitsee osin ohjattuna tavallisia tuotemerkintöjä laskee ohjattuna pitoisuuksia ja aineiden määriä sekä hankkii ohjeen mukaan tietoa kemikaalien käyttöturvallisuustiedotteista	käsittelee, säilyttää ja hävittää oikein työtehtävissään tarvittavia kemikaaleja ja ottaa huomioon erilaisten aineiden ominaisuudet ja ympäristöriskit tutuissa työtilanteissa tulkitsee tavallisimpia tuotemerkintöjä laskee pitoisuuksia ja aineiden määriä sekä hankkii tietoa käyttöturvallisuustiedotteista	käsittelee, säilyttää ja hävittää oikein työtehtävissään tarvittavia kemikaaleja ja ottaa huomioon erilaisten aineiden ominaisuudet ja ympäristöriskit muuttuvissakin työtilanteissa tulkitsee itsenäisesti erilaisia alan tuotemerkintöjä laskee pitoisuuksia ja aineiden määriä joustavasti erilaisissa työtilanteissa eri tietolähteistä hankkimansa tiedon mukaan
Havainnointi ja mittaaminen	toteuttaa mittaukset käyttäen tavallisimpia mittausten menetelmiä ja -välineitä ohjatussa työtilanteessa tallentaa mittaukset ja havainnot ohjeiden mukaisesti ja esittää ne taulukoina ja graafeina sekä laskee tarvittaessa tuloksia, mutta tarvitsee joiltakin osin ohjausta	toteuttaa mittaukset käyttäen tavallisimpia mittausten menetelmiä ja -välineitä omatoimisesti ja osaa arvioida mittaustulosten luotettavuutta osaa analysoida mittauksia ja havaintoja sekä tehdä tuloksista johtopäätöksiä	käyttää mittauksiin sopivimpia menetelmiä ja välineitä sujuvasti, toteuttaa mittaukset järjestelmällisesti ja huolellisesti ja osaa arvioida havaintojen ja mittausten tarkkuutta ja luotettavuutta osaa raportoida ja esittää tuloksia sekä arvioida tulosten ja johtopäätösten tarkkuutta ja luotettavuutta

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
Turvallinen ja ergonominen työskentely	työskentelee työturvallisuusohjeiden mukaisesti, mutta vaatii ohjausta ergonomiseen työskentelyyn.	työskentelee ergonomisesti ja työturvallisuusohjeiden mukaisesti.	työskentelee ergonomisesti ja työturvallisuusohjeiden mukaisesti ja ottaa omatoimisesti huomioon työympäristössä olevat riskitekijät.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 4. Terveys, turvallisuus ja työkyky, 6. Kestävä kehitys, 9. Matematiikka ja luonnontieteet, 10. Teknologia ja tietotekniikka.

Fysiikka 1, 1 ov

Tavoitteet

Opiskelija

- soveltaa ammattitehtäviensä kannalta keskeisiä fysikaalisia ilmiöitä, käsitteitä ja lainalaisuuksia
- osaa työssään ja muussa toiminnassaan ottaa huomioon luonnon lainalaisuudet ja toimia niiden mukaisesti ympäristöä ja energiaa säästäen
- soveltaa ammattinsa kannalta keskeisiä fysiikan lakeja ja käsitteitä
- hallitsee ammattinsa kannalta keskeisiä mekaniikan, lämpöopin ja sähköopin peruskäsitteitä ja ilmiöitä niin, että hän osaa käsitellä ammatissaan tarvitsemiaan laitteita ja järjestelmiä turvallisesti ja taloudellisesti sekä työskennellä ergonomisesti
- tekee havaintoja ja mittauksia ammattinsa kannalta keskeisistä fysikaalisista ilmiöistä
- kerää, käsittelee ja analysoi tekemiään havaintoja ja mittauksia.

Keskeiset sisällöt

- lämpöopin, mekaniikan ja sähköopin lainalaisuuksien tunteminen ja huomioon ottaminen työssä
- kemiallisten aineiden ja yhdisteiden sekä niiden ominaisuuksien tunteminen ja huomioon ottaminen työssä
- havainnointi ja mittaaminen
- turvallinen ja ergonominen työskentely

Oppimisen arviointi

Oppimista arvioidaan tuntityöskentelyn jatkuvalla seurannalla ja arvioitavilla testeillä ja harjoitustehtävillä.

Palautetta annetaan suullisesti ja numeerisesti arviointiasteikolla 1 – 3. Opintojakson arvosana kirjataan opintokorttiin.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään opastamalla häntä ymmärtämään oman taitotasonsa vahvuudet ja kehitettävät alueet sekä ohjaamalla häntä ylläpitämään ja kohottamaan taitotasoaan hänelle sopivien oppimismenetelmien avulla.

Kemia 1, 1 ov

Tavoitteet

Opiskelija

- soveltaa ammattitehtäviensä kannalta keskeisiä kemiallisia ilmiöitä, käsitteitä ja lainalaisuuksia
- osaa työssään ja muussa toiminnassaan ottaa huomioon luonnon lainalaisuudet ja toimia niiden mukaisesti ympäristöä ja energiaa säästäen
- tarkastelee keskeisiä ympäristöongelmia luonnontieteelliseltä kannalta
- ottaa huomioon työssään ympäristön ja ammatin kannalta keskeisiä kemian ilmiöitä, ja sitä varten hänen on tunnettava tavallisimpien alkuaineiden ja sekä epäorgaanisten että orgaanisten yhdisteiden kemiallisia ominaisuuksia
- säilyttää, käyttää oikein ja hävittää asianmukaisesti alalla tarvittavia aineita sekä laskee ainemääriä ja pitoisuuksia
- osaa tulkita aineiden terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavat tekijät tuotteiden merkinnöistä ja ottaa työskentelyssään huomioon aineiden erityisominaisuudet niin, ettei vaaranna omaa, muiden eikä ympäristön turvallisuutta
- tekee havaintoja ja mittauksia ammattinsa kannalta keskeisistä fysikaalisista ja kemiallisista ilmiöistä
- kerää, käsittelee ja analysoi tekemiään havaintoja ja mittauksia.

Keskeiset sisällöt

- lämpöopin, mekaniikan ja sähköopin lainalaisuuksien tunteminen ja huomioon ottaminen työssä
- kemiallisten aineiden ja yhdisteiden sekä niiden ominaisuuksien tunteminen ja huomioon ottaminen työssä
- havainnointi ja mittaaminen
- turvallinen ja ergonominen työskentely

Oppimisen arviointi

Oppimista arvioidaan tuntityöskentelyn jatkuvalla seurannalla ja arvioitavilla testeillä ja harjoitustehtävillä.

Palautetta annetaan suullisesti ja numeerisesti arviointiasteikolla 1 – 3. Opintojakson arvosana kirjataan opintokorttiin.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään opastamalla häntä ymmärtämään oman taitotasonsa vahvuudet ja kehitettävät alueet sekä ohjaamalla häntä ylläpitämään ja kohottamaan taitotasoaan hänelle sopivien oppimismenetelmien avulla.

Yhteiskunta-, yritys- ja työelämä-tieto, 1 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Vastaavuus lukion kursseihin	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Ohjeellisia toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan arviointiasteikolla 1 – 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määritellyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjallinen koe tai portfolio 	<p>Tutkinnon osa vastaa lukion seuraavia kursseja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yhteiskuntatieto (YH1) ja Taloustieto (YH2) yhdessä 	-	<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjallinen (kirjat, monistheet, lehdet) - AV-materiaalit <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - opetuskeskustelu - yksilö- ja pienryhmätyöskentely - mahdolliset yritysvierailut ja/tai vieraileva luennoitsija - verkko-opetus <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskeluun tarkoitettut tilat - työelämä - tietoverkko
Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.			

Tavoitteet

Opiskelija osaa

- osallistuu oppilaitoksessa ja työssäoppimispaikassa yhteisten asioiden hoitamiseen
- arvioi toimintamahdollisuuksiaan aktiivisena kansalaisena ja kuluttajana
- osaa käyttää yhteiskunnan tarjoamia palveluja
- tekee suunnitelman oman taloutensa hoitamisesta
- arvioi yrittäjyyden ja yritystoiminnan merkitystä Suomen kansantaloudelle
- hakee tietoa ammattialansa työpaikoista sekä Euroopan unionia ja kansalaisia koskevaa tietoa.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet ja keskeiset sisällöt	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
Osallistuminen oppilaitoksessa ja työssäoppimispaikassa	osallistuu ohjattuna yhteisten asioiden hoitamiseen	osallistuu sovitulla tavalla yhteisten asioiden hoitamiseen sekä tuntee yhteiskunnallisen päätöksentekoprosessin	osallistuu itsenäisesti yhteisten asioiden hoitamiseen sekä tuntee yhteiskunnallisen päätöksentekoprosessin
Toimintamahdollisuuksien arviointi	arvioi ohjattuna toimintamahdollisuuksiaan kansalaisena ja kuluttajana tuntee opiskelijan vaikuttamismahdollisuudet, oikeudet ja velvollisuudet hakee tietoa kuluttajan keskeisistä oikeuksista ja velvollisuuksista	arvioi toimintamahdollisuuksiaan kansalaisena ja kuluttajana tuntee opiskelijan ja kansalaisen keskeiset vaikuttamismahdollisuudet oikeudet, edut ja velvollisuudet tuntee kuluttajan keskeiset oikeudet ja velvollisuudet	arvioi toimintamahdollisuuksiaan aktiivisena kansalaisena ja kuluttajana tuntee opiskelijan ja kansalaisen keskeiset demokraattiset vaikuttamismahdollisuudet, oikeudet, edut ja velvollisuudet tuntee kuluttajan keskeiset oikeudet ja velvollisuudet
Yhteiskunnan palvelujen käyttö	käyttää opiskelijan tarvitsemia palveluja ja ymmärtää kansalaisen osuuden niiden rahoittamisessa	käyttää yhteiskunnan tarjoamia palveluja ja ymmärtää kansalaisen osuuden niiden rahoittamisessa	käyttää itsenäisesti yhteiskunnan tarjoamia palveluja ja ymmärtää kansalaisen osuuden niiden rahoittamisessa
Oman talouden hoitaminen	tekee ohjattuna suunnitelman menoistaan ja varoistaan hankkii ohjattuna tietoa rahoitusvaihtoehtoista ja niistä aiheutuvista kuluista	tekee suunnitelman menoistaan ja varoistaan hankkii tietoa rahoitusvaihtoehtoista ja niistä aiheutuvista kuluista	tekee suunnitelman menoistaan ja varoistaan hankkii tietoa rahoituslähteistä ja vertailee niistä aiheutuvia kuluja
Kansantalouteen keskeisesti vaikuttavien tekijöiden arviointi	arvioi ohjattuna yrittäjyyden keskeiset vaikutukset työllisyyteen	arvioi yrittäjyyden ja yritystoiminnan vaikutuksen työllisyyteen	arvioi itsenäisesti yrittäjyyden ja yritystoiminnan vaikutuksen kansantalouteen
Tiedon haku ammatin työpaikoista ja Euroopan unionista	hakee tietoa ammatin työpaikoista paikallisesti hakee ohjattuna Euroopan unionin kansalaisia koskevaa tietoa.	hakee tietoa ammatin työpaikoista alueellisesti ja kansallisesti hakee Euroopan unionia ja kansalaisia koskevaa tietoa.	hakee tietoa ammatin työpaikoista alueellisesti ja kansallisesti ja Euroopan unionin maista hakee Euroopan unionia ja kansalaisia koskevaa vertailevaa tietoa.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 2. Vuorovaikutus ja yhteistyö, 5. Aloitekyky ja yrittäjäyys, 11. Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit.

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan palautetta jatkuvasti oppimisen etenemisestä oppituntien aikana.

Palautetta annetaan suullisesti.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään opintojakson lopussa tehtävän palautekyselyn avulla.

Liikunta, 1 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Vastaavuus lukion kursseihin	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Ohjeellisia toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan asteikolla 1 – 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määritetyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - tavoitteiden toteutumista arvioidaan liikuntatunneilla ja/tai suorituksilla, jotka kirjataan oppimispäiväkirjaan 	<p>Tutkinnon osa vastaa lukion seuraavia kursseja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Taitoa ja kuntoa (LI1) 	<ul style="list-style-type: none"> - Liikunta (1 ov) toteutetaan läpi lukuvuoden tasaisesti jaksotettuna. 	<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - liikuntavälineet - kirjalliset materiaalit - AV-materiaalit <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - lähiopetus - yksilötyöskentely - ryhmä- ja joukkuetyöskentely - verkko-opetus <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskeluun tarkoitetut tilat - liikuntapaikat - luonto - tietoverkko
Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.			

Tavoitteet

Opiskelija

- edistää liikunnan avulla terveellistä ja aktiivista elämäntapaa ymmärtäen liikunnan merkityksen toiminta- ja työkyvylle
- tutustuu monipuolisesti terveyttä, psyykkistä vireystilaa ja jaksamista edistävään liikuntaan
- pitää yllä fyysistä toimintakykyään liikunnan avulla
- liikkuu ja toimii vastuullisesti sekä itsenäisesti että ryhmässä
- edistää toiminnallaan ryhmän toimintaa ja turvallisuutta.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
Fyysisen toimintakyvyn tukeminen ja vahvistaminen	käyttää liikunnan harrastamiseen tarvittavia perustaitoja pitää ohjattuna yllä fyysistä toimintakykyään	käyttää liikunnan harrastamiseen tarvittavia perustaitoja monipuolisesti pitää yllä fyysistä toimintakykyään	käyttää liikunnan harrastamiseen tarvittavia perustaitoja ja liikunnan lajitaitoja monipuolisesti seuraa, arvioi ja pitää yllä fyysistä toimintakykyään
Fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin ylläpitäminen ja edistäminen liikunnan avulla	ymmärtää ohjattuna liikunnan merkityksen fyysiselle, psyykkiselle ja sosiaaliselle hyvinvoinnille	ymmärtää liikunnan merkityksen omalle fyysiselle, psyykkiselle ja sosiaaliselle hyvinvoinnilleen	ymmärtää liikunnan merkityksen fyysiselle, psyykkiselle ja sosiaaliselle hyvinvoinnille
Vuorovaikutus ja yhteistyö	osallistuu liikuntatilanteisiin annettujen ohjeiden mukaan sekä noudattaa reilun pelin periaatteita	osallistuu liikuntatilanteisiin aktiivisesti reilun pelin periaatteita noudattaen	osallistuu liikuntatilanteisiin aktiivisesti edistäen reilun pelin periaatteita
Terveysten, turvallisuuden sekä toimintakyvyn huomioon ottaminen	noudattaa yleensä turvallisuutta liikunnassa.	toimii liikuntatilanteissa turvallisesti sekä itsenäisesti että ryhmässä.	edistää toiminnallaan ryhmän turvallisuutta.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 2. Vuorovaikutus ja yhteistyö, 4. Terveys, turvallisuus sekä toimintakyky.

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan oppimisen etenemisestä palautetta tuntiaktiivisuudesta, ryhmätyöskentelystä, jatkuvasta näytöstä, toimintakyvystä, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoista.

Palautetta annetaan suullisesti.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään kirjallisten ja suullisten itsearviointitehtävien avulla.

Terveystieto, 1 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Vastaavuus lukion kursseihin	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Ohjeellisia toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan asteikolla 1 – 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita ja arviointi-kriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjalliset tehtävät tai koe (kirjallinen tai suullinen) 	<ul style="list-style-type: none"> - Terveystiedon perusteet (TE1) 	-	<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - opettajan jakama materiaali - muistiinpanot - AV-materiaalit - verkkomateriaali <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - lähiopetus - yksilötyöskentely - ryhmätyöt - luennot - käytännön harjoitukset - verkko-opetus <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskeluun tarkoitettut tilat - tutustumiskäynnit - tietoverkko
Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.			

Tavoitteet

Opiskelija

- osoittaa toiminnallaan ja tiedoillaan halua ja kykyä ylläpitää ja edistää terveyttä
- ymmärtää fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen toimintakykyyn vaikuttavia tekijöitä omassa elämäntavassaan ja toimintaympäristössään
- tietää mielen terveyden, seksuaaliterveyden ja ihmissuhteiden merkityksestä ihmisen hyvinvoinnille
- tietää tupakoinnin ja päihteiden haittavaikutukset ja osaa ehkäistä terveyttä kuluttavia tekijöitä
- tietää terveyttä edistävästä elintavoista ja tottumuksista
- ymmärtää liikunnan, ravinnon, levon, unen, virkistyneen, ihmissuhteiden ja terveyden väliset yhteydet ja ottaa ne huomioon toiminnassaan
- tunnistaa liike-elämän ja julkishallinnon keskeiset terveyttä ja työkykyä kuormittavat tekijät ja osaa kehittää työskentelytapojaan ja toimintaympäristönsä turvallisuutta ja terveellisuutta yhteistyössä muiden kanssa
- osaa ehkäistä tapaturmia, hallitsee tavallisimmat ensiaputilanteet, avun hakemisen ja osaa toimia ergonomisesti
- tietää väestön terveyseroista ja tavallisimpien kansansairauksien riskitekijöistä ja niiden ennaltaehkäisystä
- tunnistaa omaan jaksamiseen vaikuttavia tekijöitä ja osaa toimia jaksamista edistävällä tavalla
- osaa tarvittaessa käyttää opiskeluterveys- ja muita terveydenhuoltopalveluja, hyödyntää terveysliikuntaa ja ymmärtää niiden merkityksen toimintakyvyn ylläpitämisessä.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
Fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitäminen ja edistäminen	ottaa ohjattuna huomioon tavallisimpia terveyttä edistäviä elintapoja ja tottumuksia (kuten liikunta, ravinto, lepo, uni, virkistys, mielenterveys, ihmissuhteet, seksuaaliterveys) ja on halukas edistämään omaa terveyttään ja jaksamistaan	ottaa huomioon terveyttä ja hyvinvointia edistävät elämäntavat ja tottumukset, osallistuu niitä ja omaa jaksamistaan edistävään toimintaan	toimii terveyttä, hyvinvointia ja omaa jaksamistaan edistävällä tavalla, ehkäisee terveyttä kuluttavia tekijöitä ja perustelee toimintansa elintapojen ja terveyden välisellä tutkitulla tiedolla ja kokemuksella
Fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveyttä ja toimintaympäristön turvallisuutta edistävien toimintatapojen noudattaminen	noudattaa yhteisössä sovitutuja terveyttä ja turvallisuutta edistäviä toimintatapoja, mutta tarvitsee ohjausta uusissa tilanteissa	ottaa toiminnassaan huomioon terveyttä ja toimintakykyä kuormittavia tekijöitä ja haluaa edistää toimintansa ja toimintaympäristönsä terveellisyyttä ja turvallisuutta	ottaa toiminnassaan monipuolisesti huomioon terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavat tekijät ja edistää omalla toiminnallaan koko yhteisen hyvinvointia
Terveysliikunnan ja terveydenhuoltopalvelujen hyödyntäminen	suunnittelee ja toteuttaa ohjattuna terveyttä edistävää liikuntaa ja osaa tarvittaessa hakea apua terveydenhuollon palveluista	toteuttaa terveyttä edistävää liikuntaa laatimansa ohjelman mukaan ja käyttää tarvittaessa terveydenhuollon palveluja	hyödyntää itsenäisesti terveysliikunnan mahdollisuuksia oman toimintakyvyn ylläpitämisessä ja osaa hyödyntää terveydenhuoltopalveluja tilanteen vaatimalla tavalla
Tapaturmien ehkäisy ja ensiapu ja ergonominen toiminta	tunnistaa mahdollisia tapaturmariskejä, osaa hakea ja antaa ensiapua tavallisimmissa ensiapua vaativissa tilanteissa, noudattaa tutuissa tilanteissa ergonomisia toimintatapoja	ehkäisee toiminnallaan tapaturmien syntymistä, osaa hakea ja antaa ensiapua sekä noudattaa ergonomisia toimintatapoja	toimii huolellisesti ja ennalta ehkäisee tapaturmien syntymistä, osaa hakea ja antaa ensiapua, työskentelee ergonomisesti ja itseään säästäten
Fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveyttä ja toimintakykyä edistävien, kansansairauksia ennaltaehkäisevien ja terveyttä kuluttavien tekijöiden sekä ammatin haittavaikutuksia koskevan tietoperustan hallinta	tietää tavallisimmista terveyshaitoista (kuten tupakointi ja päihteiden käyttö) sekä tavallisimmista terveyttä ja toimintakykyä kuormittavista tekijöistä ja kansansairauksista, mutta tarvitsee ohjausta terveyttä edistävän tiedon hankinnassa	hyödyntää omassa toiminnassaan terveyttä ja toimintakykyä edistävää tietoperustaa, tuntee terveyttä kuluttavat tekijät sekä elintavoista johtuvat terveyshaitat ja on tietoinen mahdollisista ammattiinsa liittyvistä kuormitustekijöistä	hyödyntää monipuolisesti omassa toiminnassaan terveyttä ja toimintakykyä edistävää tietoa ja hakee itsenäisesti tietoa mahdollisista ammattinsa haittavaikutuksista.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 2. Vuorovaikutus ja yhteistyö, 3. Ammattietiikka, 4. Terveys, turvallisuus ja toimintakyky, 6. Kestävä kehitys, 8. Viestintä- ja mediaosaaminen, 10. Teknologia ja tietotekniikka.

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan oppimisen etenemisestä palautetta tuntiaktiivisuudesta, ryhmätyöskentelystä, jatkuvasta näytöstä, toimintakyvystä, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoista.

Palautetta annetaan suullisesti.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään kirjallisten tai suullisten itsearviointitehtävien avulla.

Taide ja kulttuuri, 1 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Vastaavuus lukion kursseihin	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Ohjeellisia toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan asteikolla 1 – 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määritellyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - opettajan antaman kirjallisen, kuvallisen tai suullisen tehtävän suorittaminen 	<p>Tutkinnon osa vastaa lukion seuraavia kursseja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Minä, kuva ja kulttuuri (KU1) - Ympäristö, paikka ja tila (KU2) 	-	<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppikirja: Kultra – Taide ja kulttuuri (Palttala, Tulkki, Vakkuri, Otava 2004) - verkkomateriaali <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - toimintapainotteiset menetelmät - simulaatiot - luennot - suulliset harjoitukset - vierailut - verkko-opetus <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskeluun tarkoitettut tilat - työpaja - harjoitusyritys - työelämä - vierailukohteet - tietoverkko
Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.			

Tavoitteet

Opiskelija

- ymmärtää taiteen ja kulttuurin merkityksen omassa elämässään ja hyödyntää niiden ilmenemismuotoja monikulttuurisessa yhteisössä
- osallistuu taide- ja kulttuuritapahtumiin, kehittää koulu yhteisön kulttuuria ja ylläpitää sen esteettistä ilmettä
- ilmaisee ajatuksia, kokemuksia ja tunteita esimerkiksi musiikin, tanssin, teatterin, kirjallisuuden tai kuvataiteen keinoin ja arvostaa muiden ilmaisua ja näkemyksiä
- noudattaa kestävän kehityksen periaatteita materiaalien valinnassa ja työskentelyssään.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
Taiteen ja kulttuurin hyödyntäminen	osallistuu taide- ja kulttuuritapahtumiin	huolehtii koulu yhteisön kulttuurista ylläpitäen sen esteettistä ilmettä	uudistaa koulu yhteisön kulttuuria kehittämällä sen esteettistä ilmettä
Tuotoksen tekeminen	suunnittelee ja toteuttaa ohjattuna itselleen sopivimmalla tavalla jonkin ajatuksiaan, kokemuksiaan ja tunteitaan ilmaisevan tuotteen	suunnittelee ja toteuttaa itselleen sopivimmalla tavalla jonkin ajatuksiaan, kokemuksiaan ja tunteitaan ilmaisevan tuotteen, teoksen tai esityksen	suunnittelee ja toteuttaa itselleen sopivimmalla tavalla jonkin ajatuksiaan, kokemuksiaan ja tunteitaan soveltavan ja ilmaisevan tuotteen, teoksen tai esityksen
	ottaa ohjeiden mukaan huomioon luonnon ja energian säästämisen materiaalien käytössä ja työskentelyssään	toimii luontoa ja energiaa säästäen materiaalien käytössä ja työskentelyssään	valitsee työskennellessään luontoa ja energiaa säästäen
Muiden ilmaisun ja näkemysten arvostaminen	kertoo muiden ilmaisussa tunnistamistaan kulttuurisista piirteistä	antaa rakentavaa palautetta muiden ilmaisusta ja näkemyksistä	kehittää omaa ilmaisuaan arvostaen muiden näkemyksiä

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 2. Vuorovaikutus- ja yhteistyö, 6. Kestävä kehitys, 7. Estetiikka.

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan oppimisen etenemisestä palautetta osallistumisesta, aktiivisuudesta ja annettujen tehtävien suorittamisesta.

Palautetta annetaan kirjallisesti: arvosana kirjataan oppilaitoksen tietokantaan asteikolla 1 – 3.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään siten, että opiskelija antaa itsearviointin kurssin lopuksi joko strukturoidulla lomakkeella tai vapaamuotoisesti.

Ammattitaitoa täydentävät valinnaiset tutkinnon osat

Ammattitaitoa täydentävät valinnaiset tutkinnon osat sisältävät opintoja siten kuin tutkinnon perusteissa määrätään. Ammattitaitoa täydentävät valinnaiset tutkinnon osat voivat olla seuraavia opintoja:

- äidinkieli, toinen kotimainen kieli, vieras kieli, matematiikka, fysiikka ja kemia, yhteiskunta-, yritys- ja työelämä-tieto, liikunta, terveystieto, taide ja kulttuuri
- ympäristötieto, tieto- ja viestintäteknikka, etiikka, kulttuurien tuntemus, psykologia, yritystoiminta

Valinnaisia tutkinnon osia sisältyy opintoihin yhteensä 4 opintoviikkoa (ov). Opinnot toteutetaan VAO:n vuosittaisen yhteistarjonnan mukaan. Jos opiskelija suorittaa opintoja tietyn väylän mukaan, muodostuvat valinnaiset opinnot kyseisen väylän opinnoista. Tarkemmat tiedot näistä opinnoista näkyvät lukusuunnitelmissa.

Vapaasti valittavat tutkinnon osat

Vapaasti valittaviin tutkinnon osiin sisältyy opintoja siten kuin tutkinnon perusteissa määrätään. Vapaasti valittavat tutkinnon osat voivat olla

- oman koulutusalan tai muiden alojen ammatillisia tutkinnon osia
- ammattitaitoa täydentäviä tutkinnon osia
- jatko-opintoihin tai ylioppilastutkinnon suorittamiseen valmentavia opintoja
- työkokemusta
- harrastustavoitteisia opintoja, jotka tukevat ammatillisen koulutuksen yleisiä tavoitteita

Vapaasti valittavia tutkinnon osia sisältyy opintoihin yhteensä 10 opintoviikkoa (ov). Opinnot toteutetaan VAO:n vuosittaisen yhteistarjonnan mukaan. Jos opiskelija suorittaa opintoja tietyn väylän mukaan, muodostuvat valinnaiset opinnot kyseisen väylän opinnoista. Tarkemmat tiedot näistä opinnoista näkyvät lukusuunnitelmissa.

Ammatillista osaamista yksilöllisesti syventävät tutkinnon osat

Perustutkintoon voi sisältyä yli 120 opintoviikon meneviä yksilöllisesti syventäviä tutkinnon osia opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman (HOPS) mukaisesti.